Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

1509/3717

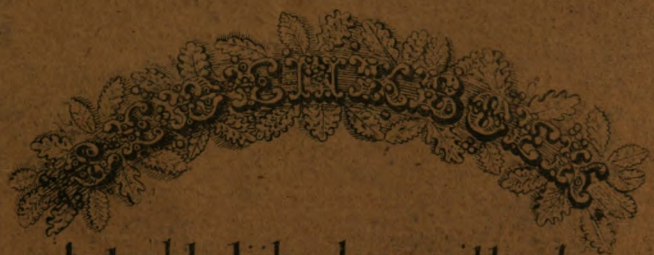

betrekkelijk den uittogt

DER

STUDENTEN

van

GRONINGEN en FRANEKER.

De Prijs is 75 Cent

Digitized by Google

Digitized by Google

1509/3717

GEDENKBOEK,

OF

VERZAMELING VAN STUKKEN,

BETREKKELIJK DEN UITTOGT

DER

STUDENTEN

VAN

GRONINGEN EN FRANEKER,

TEN STRIJDE

VOOR HET

VADERLAND.

IN HET JAAR 1830.

Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἢ πατρίδος. —

TE GRONINGEN, BIJ
J. OOMKENS.

1831.

Digitized by Google

Het kan niet genoeg herhaald worden, dat men zich, wegens de *zedelijke* kracht, die de wapening der studerende Jeugd op de Natie uitoefenen zal, over die wapening verheugen moet. En niet gering is de kracht, die zij nu reeds dadelijk op ons volk heeft. Want wat kwalijkgezinden mogen zeggen, ieder gevoelt de zaak is *goed*, voor welke juist de aanzienlijkste en beschaafdste jongelieden het zwaard aangorden, voor welke hunne Hoogleeraren, met achterlating van vrouwen en kinderen, hen willen aanvoeren. Dezen invloed merkt men reeds hier en elders; dit verhoogt den nationalen moed, dit maakt velen gewillig de wapenen insgelijks op te vatten. En dus hebben onze Hoogleeraren en Studenten reeds veel gedaan, al lossen zij geen enkel schot op den vijand.

Groninger Courant van 7 December 1830.

Digitized by Google

AAN DE

WELEDELE, HOOGGELEERDE HEEREN,

J. F. VAN OORDT, J. W. Z.

EN

W. VROLIK,

HOOGLEERAREN TE GRONINGEN,

die de Heeren Studenten van

GRONINGEN EN FRANEKER

TEN HEILIGE STRIJDE AANVOEREN,

WORDT

DIT GEDENKBOEK,

ALS EEN BLIJK VAN HOOGE ACHTING,

OPGEDRAGEN

DOOR

DEN UITGEVER.

Digitized by Google

Digitized by Google

Zoodra de opstand in de Zuidelijke Provinciën des Rijks was uitgebarsten, vereenigden zich terstond een aantal Studenten dezer Hoogeschool, welke zich bij onderteekening van eene daartoe vervaardigde lijst verbonden, om voor het Vaderland de wapenen op te vatten.

Zeer werd de geestdrift van nog meerderen gaande gemaakt, toen de Hoogleeraar NIENHUIS bij het nederleggen van het Rectoraat den volgenden brief aan de Studenten zond:

Aan de Studenten van de Hoogeschool te Groningen.

MIJNE HEEREN!

Het tijdstip nadert, waarop mijne Rectorale waardigheid, en daarmede tevens de betrekking, in welke ik, gedurende een jaar, ook tot U gestaan heb, zal ophouden. Indien het mij had mogen gebeuren in persoon deze waardigheid aan mijnen opvolger over te dragen, zoude ik gelegenheid gevonden hebben, in het openbaar Uw gedrag en studiën, gedu-

Digitized by Google

rende het afgeloopen Akademisch jaar, regt te laten wedervaren; eene aanhoudende ongesteldheid echter belet mij zulks, en de Prorector zal zich van deze aangename taak kwijten. Intusschen wil ik, in mijne tegenwoordige betrekking, niet van U scheiden, edele jongelingen! zonder U in persoon die gevoelens kenbaar te maken, welke Uwe studiën en Uw gedrag mij hebben ingeboezemd. Verwacht niet, Mijne Heeren! dat ik hier in Uwen lof zal uitweiden. Weet, dat zij, die het met de jeugd wel meenen, spaarzaam zijn in haren lof. U genoege dan bloot mijne verzekering, dat de vlijtige beoefening der wetenschappen, aan welke gij U gewijd hebt, en, 't geen oneindig meer beteekent, Uw goed zedelijk gedrag U aanspraak geven op mijne tevredenheid. — Zijn er onder U — en hoe zou dit onder zulk een groot aantal anders kunnen zijn? — welke niet geheel in dezen lof kunnen deelen, van hen durve ik vertrouwen, dat zij, het goed voorbeeld hunner Medestudenten volgende, zich den lof waardig zullen maken, welken dezen reeds verworven hebben.

Allen komt U het getuigenis toe, dat Gij, bij alle gelegenheden, ook daar, waar pligtbesef en Uw eigen welbegrepen belang mij noopten, het gezag, aan mijne waardigheid verknocht, uit te oefenen, dat gezag niet alleen geëerbiedigd, maar aan mijne raadgevingen en vermaningen, welke die van eenen Vriend waren, gereedelijk gehoor hebt gegeven.

Digitized by Google

Wanneer ik U verzeker, dat ik op deze Uwe goede gezindheid hoogen prijs gesteld heb en blijf stellen, dat Gij mij de waarneming van mijnen post gemakkelijk en aangenaam gemaakt hebt, en wanneer ik U voor zoo veel blijken van genegenheid en vertrouwen, als ik van U heb mogen ontvangen, mijnen welgemeenden dank betuige, dan is dit niet alleen pligtmatig, maar vooral, om te voldoen aan de behoefte van mijn hart. Jongelingen! Gij hebt mij Uwe vriendschap bewezen; ik verzoek U om derzelver voortduring; mijn hart waarborgt het U, dat ik aan die gezindheid met gelijke gevoelens zal beantwoorden. Volgt dan ook mijnen raad; het is een Vriend, die tot U spreekt. Weert van U al wat naar traagheid, naar zorgeloosheid, naar ligtzinnigheid zweemt, die nimmer dan op Uw verderf kunnen uitloopen; en hecht U aan vlijt, aan liefde tot orde en aan die nuttige oefeningen, welke op Uw geheel leven eenen weldadigen invloed kunnen hebben en U gelukkig kunnen maken. In één woord, zijt naarstig en rein van zeden. Zóó zal het U wel gaan; zóó zult Gij beantwoorden aan de verwachting van Uwe Ouders, Voogden en Bloedverwanten; zóó zullen Uwe Hoogleeraren in U hunnen lust en het doel van hunnen arbeid bereikt vinden; zóó zult Gij den roem dezer Hoogeschool mede helpen bevestigen; zóó vestigt de Maatschappij op U hare hoop voor de toekomst; zóó vervult Gij Uwen pligt jegens

Digitized by Google

het dierbaar Vaderland, dat eenmaal in U de steunpilaren van zijne grootheid ziet!

Maar, na die pligten, heeft het Vaderland nog andere regten op U, edele Jongelingschap! »Het »dragen der wapenen tot handhaving der onafhan»kelijkheid van den Staat en de beveiliging van »deszelfs grondgebied is een der eerste pligten *van* »*alle Ingezetenen van het Rijk.*" Zietdaar de taal van onze grondwet, welke eenen weerklank vindt in het hart van elken regtschapen Nederlander. Die onafhankelijkheid, dat grondgebied, Gij weet het, worden thans bedreigd; bedreigd door een oproerig rot, welks handelingen zich gekenmerkt hebben door trouweloosheid, verraad, roof, moord en brandstichting, en dat in zijn verwaten euvelmoed ons het bastaard-kroost van groote vaderen heeft durven noemen. Op de kreet, die van den Vorst is uitgegaan, en door geheel het land weergalmt, snelt alles te wapen, te wapen voor de zaak van orde en regt, te wapen voor Vaderland, Vorst en Vrijheid. Aan andere Hooge Scholen biedt Neêrlands jongelingschap zich als om strijd aan ter verdediging der regtvaardigste zaak, waarvoor ooit gestreden werd. Sommigen Uwer hebben dit roemwaardig voorbeeld gevolgd. En zoudt Gij, overige jongelingen, met den geestdrift, die Uwen jeugdigen leeftijd zoo eigen is, achter blijven? Neen, dit zij verre! Van alle betrekkingen toch — dus was de taal van Rome's

Digitized by Google

welsprekendsten Redenaar, wiens borst van liefde voor het Vaderland blaakte — »van alle betrekkingen is »er geene waardiger, geene dierbaarder dan die, »welke ieder onzer aan den Staat verbindt. Dier»baar zijn ons onze Ouders, dierbaar onze Kinderen, »Naastbestaanden, Vrienden; doch alles, wat dierbaar »kan worden genoemd, omvat het Vaderland geheel »alleen." — Dat dan geene koelbloedige bedenkingen U terug houden. Gaat, waar het Vaderland, waar Uw Koning, waar Uw pligt U roept; en beloont zóó de weldaden, welke Gij geniet van Vaderland en Koning, die door zoo vele voortreffelijke inrigtingen van het onderwijs, waardoor Gij Uwen geest met de noodige kundigheden versieren en U tot nuttige burgers in de Maatschappij vormen kunt, op Uwe dankbaarheid aanspraak hebben. Er kunnen echter betrekkingen, omstandigheden zijn, die sommigen Uwer verhinderen de goede gezindheid, welke hen bezielt, te volgen, die hen verpligten aan de inspraak van hun Vaderlandlievend hart geen gehoor te geven. Wel verre van dezulken onder deze opwekking mede te begrijpen, eerbiedig ik de redenen, die hen terug houden. Doch, voor zoo verre deze redenen niet bestaan, roep ik U allen toe, Kweekelingen van deze Hoogeschool! Nederlanders! *Uwe pligt roept U! Snelt te wapen — te wapen voor Vaderland en Koning!*

Maar doet dit niet met verzaking van eenen niet minder heiligen pligt, dien van liefde tot en gehoor-

Digitized by Google

zaamheid aan Uwe Ouders. Zij zijn het, die U het leven en alles, wat U dierbaar is, geschonken hebben. Zij hebben aanspraak op Uwe liefde, eerbied en ontzag. Zij zijn het best bekend met Uwe belangen en met al die onderscheidene betrekkingen, welke hier in aanmerking kunnen en moeten komen. Gaat dus met hen te rade, volgt hunnen wil, en houdt U verzekerd, dat, wanneer zij U de deelneming aan de algemeene wapening afraden, zulks niet dan om gewigtige redenen is, die U heilig moeten zijn, en die Gij behoort te eerbiedigen.

Ziedaar, mijne jonge Vrienden! de taal, welke ik in deze oogenblikken gemeend heb tot U te moeten voeren. Ik besef ligtelijk, dat zij, vooral buiten U, de goedkeuring van allen niet zal wegdragen. Ik ken de bedenking, of het mij, die zelf geene zonen aan het Vaderland heb aan te bieden, wel geoorloofd kan zijn mij zoodanige aanmoediging ten aanzien der zonen van anderen te veroorloven. Maar hoe grooten prijs ik stelle op de goedkeuring of het oordeel van anderen, mijn geweten zegt mij, dat ik mijnen pligt deed, en in dit geval ben ik gewoon alle andere bedenkingen ter zijde te stellen. Dit alleen zij U nog gezegd, dat — en de Alwetende God is mijn getuige, dat ik de waarheid spreek — dat, indien mijne ongesteldheid mij niet belette, en ik 's Konings vergunning hiertoe konde verwerven, ik zelf, ofschoon echtgenoot en vader van een huisgezin zijnde, mij

Digitized by Google

dadelijk onder de gelederen zou scharen van hen, die voor Vaderland en Koning, tot verdediging van ons grondgebied, de wapenen hebben opgevat.

Ontvangt, Mijne Heeren! de verzekering van mijne opregte hoogachting en vriendschap.

GRONINGEN, *den* 12 *Oct.* 1830.

De Rector Magnificus van de Hoogeschool te Groningen,

(*get.*) H. NIENHUIS.

Op denzelfden dag nog, dat deze brief ter kennis der Studenten kwam, vermeerderde het aantal inteekenaren op bovengenoemde lijst aanmerkelijk, en nog meer nam dit getal toe, zoodra het volgende stuk van Prof. VAN OORDT, reeds een paar dagen vroeger (*) in de Groninger Courant geplaatst, door de Ouders van verscheiden anderen was gelezen, en deze daarop hunne toestemming hadden ingezonden, en vooral toen Prof. VAN OORDT zelf door zijn eigen aanbod van mede gewapend te willen uittrekken, en dus door zijn vooorbeeld aan deze zijne woorden zoo veel kracht gaf.

(*) De reden, waarom het stuk van Prof. NIENHUIS, schoon later gedrukt, hier eerder geplaatst wordt dan dat van Prof. VAN OORDT, is, omdat men het natuurlijker vond eerst eene opwekking te leveren aan de jongelieden zelven, en dan eene wegneming der zwarigheden, die ouders mogten maken tegen de voornemens hunner zonen.

Digitized by Google

Wat behooren OUDERS, *volgens* pligt *niet alleen, maar ook volgens het welbegrepen* belang *van zich zelve en hunne* KINDEREN, *in deze dagen omtrent hunne* ZONEN *te doen?*

Bijzonder gerigt aan de OUDERS *van* STUDENTEN *aan de Groningsche Hoogeschool.*

Niemand, die met ware liefde tot het Vaderland en den Koning vervuld is, en tevens eenigzins is ingedrongen in den gevaarvollen toestand, waarin zich dat Vaderland in deze oogenblikken bevindt; niemand, die met zulke gedachten en zulke gevoelens de uitwerking heeft gadegeslagen, die de mannelijke taal, de dringende oproeping des Konings tot hiertoe in Groningen gehad heeft, kan zeker den wensch onderdrukken, dat bij al het lofwaardige, hetwelk in onderscheidene opzigten wordt opgemerkt, ook hier de geestdrift meer algemeen, meer werkdadig mogt zijn opgewekt, of het ontijdig vinden, dat men pogingen in het werk stelt, om op te wekken en te verlevendigen. — Neen, het is geen tijd van *redeneren* over de staatkunde der hoven en over de maatregelen, die met elkander schijnen te strijden; het is geen tijd van *berekenen*, in hoe ver ons lot reeds beslist is, met hoe veel en hoe weinig wij toe kunnen, hoe weinig *wij* zullen kunnen afdoen. Het is een tijd van *doen;* want de Koning heeft ons ge-

Digitized by Google

roepen, en nooit mag ons de smet kleven, dat wij naar Zijne stem niet hoorden. Het is een tijd van *doen* en stil mogen wij niet meer zitten, ook de bedaardste, de zwaarmoedigste berekenaar niet; want zoo ook het ergste gebeurde, zoo, hetgene God verhoede! het oude Nederland moet bukken voor zijne, hetzelve toegevoegde, landgenooten, en wij daarbij de dierbaarste onzer voorregten verkort of ons ontnomen zagen, moeten wij te midden van den druk het hoofd vrijmoedig kunnen opheffen, en vrij zijn van het zelfverwijt daar binnen, pijnigender dan alle smart, die ons van buiten kan worden aangedaan, dat wij door onze traagheid, door onze zucht tot gemak, door onze vrees voor gevaar, door den tegenzin om *iets* op te offeren mede de schuld dragen van *alles* te hebben verloren.

Dit kon ik niet geheel binnen houden, maar vind mij niet geroepen eene opwekking aan mijne Stadgenooten te doen; ik mag het immers vertrouwen, dat anderen, die teregt meer gezag bij hunne medeburgers hebben, het daaraan niet zullen laten ontbreken. Maar de vraag, aan het hoofd dezes vermeld, meen ik ook van mijne zijde te mogen en te moeten beantwoorden. Mijne betrekking geeft mij in meer dan een opzigt daartoe bevoegdheid, en eigene ondervinding, zoowel als eigen voornemen stelt mij welligt in staat, om eene en andere bedenking op te lossen, die in het hart van Ouders zou kunnen opko-

Digitized by Google

men. Terwijl ik tevens de streelende zekerheid heb, dat niet weinigen mijner ambtgenooten met mij in denzelfden geest denken.

U spreek ik dan aan, Ouders! die in deze zorgvolle oogenblikken het voorregt hebt, Zonen te bezitten, in staat om de wapenen te voeren, en op welke het Vaderland ziet! Verre zij het van mij iemands gevoelen geweld aan te doen; bedaard en bedachtzaam overleg zal mijne pen besturen. Ik weet, dat bijzonder zwakke ligchaams-gesteldheid hunner kinderen en welligt nog wel zeer enkele andere omstandigheden aan Ouders vrijheid en verpligting kunnen geven, om eene uitzondering op den algemeenen regel te maken. Een ieder zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd; maar zoo min onberadenheid ons mag besturen, zoo min mag het vrees en de zucht, om de geliefde zonen ook tegen hunne verpligting bij zich te houden. Niemand handele anders dan zoo, dat hij voor God en zijn geweten, voor Vaderland en Koning verantwoord zij. Ik schrijf ook in de vooronderstelling, dat uwe zonen met geestdrift verlangen aan de zaak des Vaderlands dienstbaar te wezen; en mag ik anders vooronderstellen van jongelingen, wier ijver voor hunnen pligt in hunne letteroefeningen blijkt en die daardoor toonen, dat hun hart voor hetgeen goed en edel is, openstaat, mag ik anders vooronderstellen, dan dat, daar van andere Hoogescholen hon-

Digitized by Google

derden zich hebben aangeboden voor de zaak des Vaderlands, Groningsch jongelingschap niet achter zal willen blijven?

Het kan niet twijfelachtig zijn, wat in het algemeen mijn antwoord is op de voorgestelde vraag. Ik spreek naar mijne overtuiging, Ouders! Gij moogt hen niet terug houden; want het is de zaak der geregtigheid zoo wel, als de zaak des Vaderlands. Verblijden veeleer moest gij u, dat gij in deze omstandigheden zonen hebt, en er trotsch op zijn, dat zij met zulk eenen edelen geest zijn bezield.

Laat hen gaan, waar zij geroepen worden, en geeft hun den ouderlijken zegen mede. Uw *pligt* eischt het van u, uw en uwer kinderen welbegrepen *belang* dringt er u toe.

Ik zeg, dat *pligt* het eischt, en mij dunkt, daar is weinig noodig, om dit te bewijzen. Ik beschouw u als *Christenen*, als *Nederlanders*, als *Ouders*; elke dezer betrekkingen heeft hare verpligtingen, maar die allen stemmen in dit punt te zamen.

Gij zijt *Christenen*, welken het voegt, bij eene regtvaardige zaak, op God te vertrouwen. Nog hoor ik de heerlijke taal, die op den laatsten dag des Heeren ons in de ooren klonk en ons een' riem stak onder het nedergebogen hart, die ons wees op den God onzer vaderen, en de proeven van zijne reddende hand. Maar die vaderen hadden goed en

Digitized by Google

bloed veil voor hunne zaak, en vertrouwden op God, bij het aanwenden van alle pogingen, die in hunne magt waren; zij *streden*, terwijl zij *baden* tot den Heer der Heirscharen. God geeft ons middelen in onze krachten. Zoudt gij, die zonen hebt, u ook daartoe van God geschonken, meenen te mogen vertrouwen, terwijl gij hen terug houdt? Ik althans, als bedienaar van het Evangelie, ben overtuigd, dat ik mijner bediening onwaardig handelen, dat Evangelie smaadheid aandoen zou, indien ik niet openlijk verklaarde, dat het godslastering is, te zeggen op God te vertrouwen, en daarbij stil te zitten en de middelen te verzuimen, die in Zijne hand tot onze redding dienen kunnen. Zoo doet onze Koning niet, die, omdat hij op God vertrouwt, ons te wapen roept; zoo ook niet het hoofd van dit gewest, wiens waardige taal naast die des Konings staan mag, en in zoover naar waarheid zegt, dat Gods hulp is voor hen, die zich zelven helpen.

Gij zijt *Nederlanders*, en het is Nederland, dat van u den arm uwer zonen, dat daarin eene opoffering vraagt, waarvan wij de zwaarte voor Ouders niet willen bewimpelen. Maar kan, mag zij u als zoodanig te zwaar zijn? of geniet gij niet in dat Nederland de heerlijkste voorregten, leggen deze u wederkeerig niet de duurste verpligtingen op? Is het niet uwe eigene zaak, tot wier bescherming uwe zonen worden opgeroepen? Zijn het niet Nederland-

Digitized by Google

sche, door den Koning zoo mild daargestelde inrigtingen, door welke uwe zonen geworden zijn, wat zij zijn? Behooren zij niet aan het Land, waar zij geboren werden en waarin zij tot hiertoe alles genoten? Moogt gij ze daaraan onttrekken? *Dat dierbare Land der Vaderen moet gij liefhebben, daarvoor leven, daarvoor doen, wat gij kunt;* dat hebt gij zelve uwe kinderen, ik vertrouw, ik weet het, van de eerste jeugd ingescherpt, en nu, nu de gelegenheid daar is, nu de Koning hun zegt, wat zij doen kunnen, nu hij op de grondwet wijst, die ons allen verpligt, en waarin bescherming des Vaderlands als de eerste pligt des burgers wordt voorgeschreven, nu zoudt gij hen terug houden? Neen, zoo waarlijk gij Nederlanders zijt, zoo zeker zijt gij verpligt hen aan Nederland te geven. Vaders, Moeders! die een Nederlandsch hart in den boezem draagt, nooit kunt gij uwe zonen met meerdere vreugde omhelzen, dan wanneer zij ook toonen Nederlanders te zijn; hen te prijzen, hen te bemoedigen, het hun gemakkelijk te maken, zelve hun de wapenen in handen te geven, daaraan zal men den Nederlander in u herkennen. Zoo deden onze vaders en moeders voor eeuwen; zullen hunne zonen en dochters anders mogen doen?

Maar gij zijt *Ouders* en bemint uwe kinderen; hen van u te laten gaan, hen aan ongewone moeijelijkheden over te geven, hen aan gevaren bloot te stellen, kan u niet van het ouderhart; zij zijn u

Digitized by Google

nader, dan eenige andere betrekking, hunne veiligheid, hun geluk zijn u dierbaarder, dan alles. Voor hen in de eerste plaats is u de zorg aanbevolen, en liever zoudt gij voor hen u in de waagschaal stellen, dan toelaten, dat zij het voor u deden. Ik weet het, Ouders! maar om niet te zeggen, dat juist dit de opoffering maakt, tot welke gij wordt geroepen, en dat er anders geene opoffering zijn zou, is het juist als Ouders, dat de verpligting op u rust, om hen het Vaderland te laten dienen. Of weet gij het niet, dat achting en liefde de eenige hechte steunsels zijn van kinderlijken pligt en zal die niet het meest worden bevorderd, wanneer gij hunne voorbeelden zijt in opoffering van hetgene u het dierbaarste is? Is het niet uw eerste pligt, uwe kinderen voor hetgene goed en edel is te vormen, en zoudt gij hen beletten mogen, wanneer zij toonen, hetgene goed en edel is, te begeeren? Is het niet uwe dure verpligting, die de Maatschappij eischt van der Ouderen hand, van uwe zonen echte burgers des Vaderlands te maken, die alles daarvoor veil hebben? Beantwoordt gij daaraan, wanneer gij u tegen hetgene zij als burgerpligt beschouwen, verzet, of, door uw voorbeeld schijnt te toonen, dat ligt eene opoffering te zwaar mag heeten? Hoe veel invloeds kan dat op hun volgend bestaan en gedrag hebben? edele eerzucht, eens uitgedoofd, wordt niet zoo ligt weder opgewekt; wat zou het zijn, indien ouders die uitge-

Digitized by Google

doofd hadden, en zich naderhand over hunne zonen moesten schamen? Wat, indien eene teleurstelling in hetgene zij als hunne eer beschouwden, hen voor hunne betrekkingen bedierf? Ouders! ook uwe zonen zijn burgers des Vaderlands; om der liefde wil, die gij hun toedraagt, die gij van hen begeert, stelt hen niet bloot aan eene moeijelijke keus tusschen gehoorzaamheid aan uw gezag, dat hun heilig is, en het volgen van de inspraak hunner gewetens, dat hun niet minder heilig zijn moet.

En nu nog: gelijk pligt het vordert, zoo dringt uw eigen en uwer kinderen welbegrepen *belang* het aan. Niet zelden strijden deze twee belangen tegen elkander, hier vloeijen zij zamen. Ik behoef er minder van te zeggen; want die van pligt overtuigd is, zal, vertrouw ik, naar belang niet veel vragen. Dat het Vaderland in gevaar is, behoef ik niet te zeggen; maar gevoelt gij het genoeg — dit gevaar, hoewel van *onze* woonplaats verder, dan van andere streken onzes Vaderlands schijnbaar verwijderd, is reeds het onze. Voor onze muren zal de vijand niet komen, of er is van Nederland niets meer overig; maar niet minder, dan de naastbij gelegene, zal ook onze woonplaats in de verschrikkelijke gevolgen deelen, indien het gevaar niet afgewend wordt. Door welke middelen? ik weet het niet, maar de Koning zegt: door onze vereende kracht, en roept ons te wapen. Zijn dan onze veiligheid, onze vrij-

Digitized by Google

heid, onze goederen, onze middelen van bestaan niet eene inspanning, niet eene opoffering waardig? en die zijn het, welke wij, bij gebrek aan algemeene deelneming, gevaar loopen te verliezen. Gij wilt uwe zonen terughouden van het mogelijke gevaar bij het volgen van de roepstem des Konings, en daarvoor hen blootstellen aan het zekere van verdrukt en ongelukkig te zijn. Gij wilt hen nu voor een oogenblik veilig bij u houden, en daarvoor de veiligheid van hun geheel volgend leven in de waagschaal stellen. Gij begeert, dat zij stil zullen zijn, terwijl het het behoud geldt van die inrigtingen, waardoor zij alleen vrij en gelukkig in Nederland kunnen leven. Ik vraag het aan aller verstand, zou dat het belang van u zelven, van uwe kinderen behartigen zijn? of is dat belang wel begrepen, dat, om voor het oogenblik niets te wagen, voor de toekomst alles verliest? Of meent gij welligt juist, omdat elders zoo velen zijn opgekomen, dat uwe kinderen minder noodig zijn? Zouden zij dan gelukkig zijn bij de vernederende gedachte, dat zij de vruchten plukken van opofferingen, waarin zij alleen niet gedeeld hadden? Ik zou er bijzonderheden kunnen bijvoegen ook omtrent de kweekelingen onzer Hoogeschool; ik zou kunnen vragen, of de aanstaande leeraren van de godsdienst, bij het verlies onzer tegenwoordige instellingen zich zullen kunnen vleijen met het behoud der voorregten, nu aan hunnen stand verbonden?

Digitized by Google

Of Ouders met vrijmoedigheid hunne zonen den Koning zullen kunnen aanbevelen tot eenige vereerende betrekking in zijne dienst, wanneer zij zich nu hadden onttrokken, en tegen over zoo velen staan, die zich op hunne betoonde Vaderlandsliefde beroepen kunnen? Ik zou kunnen vragen, of de Hoogeschool op gunstige onderscheiding mogt rekenen, die zich in den nood des Vaderlands min gunstig onderscheidde? Maar ik heb genoeg gezegd, Ouders! wanneer gij uw belang en dat uwer kinderen ter harte neemt, gij weet, wat gij op de voorgestelde vraag behoort te antwoorden!

Liever wil ik nog eenige regelen er bijvoegen, ter beantwoording van bedenkingen, die welligt bij den een' en ander' kunnen zijn opgekomen. Ik weet, er wordt veel gesproken van bedenkingen van staatkundigen aard, maar die reken ik buiten mijne bevoegdheid, en misschien wel buiten die van allen, die door den Koning niet om raad gevraagd, maar te wapen geroepen worden. De Koning weet het, waarom het noodig is, dat wij komen, en aan zijne wijsheid vertrouwen wij dat gaarne toe. Hetgene ik bedoele, zijn bedenkingen, die niet op den aard der zaak, maar op uwe zonen zelve betrekking hebben — is de niet onregtmatige bekommeringen van het ouderlijk hart te gemoet te komen; bedenkingen omtrent welke eigene ondervinding van voor vijftien jaren, toen ik, onder een veertigtal Utrechtsche

Digitized by Google

Studenten, die, even gelijk een dubbel aantal van kweekelingen der Leidsche Hoogeschool, zich aan het Vaderland ten dienste gewijd hadden, het leger van den Staat naar Frankrijks Noordelijk gedeelte gevolgd ben, mij met dubbele verzekerdheid spreken doet.

Gij schroomt uwe zonen aan *noodeloos* gevaar bloot te stellen. Op deze bedenking is niet anders te antwoorden, dan gerust te zijn op de zorg van onzen geliefden Koning. Te dierbaar zijn Hem uwe zonen, te veel weet Hij, van hoeveel belang jeugdige beoefenaars der wetenschappen, aanstaande Staatsmannen, Leeraren, Pleitbezorgers, Geneesheeren, Onderwijzers zijn, dan dat zij zouden worden blootgesteld, dan waar de nood het dringend vordert, en dan immers mogen wij niet meer schromen.

Maar zij zijn aan de vermoeijenissen niet gewoon, zullen zij er tegen bestand zijn, zal hun ligchaam niet veel daaronder lijden? Waarlijk niet; hunne jaren zijn die, waarin ligchaamsoefening den voordeeligsten invloed heeft, dat zullen de geneesheeren u getuigen. En hier spreekt de ondervinding; van mijne veertig togtgenooten werd slechts één aan eene daar heerschende ziekte ongesteld, en herstelde spoedig, de overigen met mij hadden nimmer zulk eene goede gezondheid genoten, enkele, als zwakke, teedere jongelingen heengegaan, kwamen met nieuwe krachten en den blos der gezondheid terug.

Ik zoude, zoo spreekt welligt de een of ander

Digitized by Google

der Ouderen, mijnen zoon nog wel willen laten trekken, maar mijne omstandigheden in deze tijden en met mijne overige kinderen maken mij de kosten der uitrusting bezwarend, zoo niet onmogelijk. Ik bid u, wantrouwt de goede gezindheid uwer Stadgenooten niet; bij den eersten wenk zullen er immers velen zijn, die, zich zelven of hunne betrekkingen niet kunnende aanbieden, blijde zijn met de gelegenheid, om eenen anderen te kunnen uitrusten.

Doch de zedelijkheid der jongelingen, hoeveel zal die lijden bij eene zoo onrustige levenswijs, terwijl zij aan zoo veel gevaren zijn blootgesteld, om medegesleept te worden? Bekommerde Ouders! die bedenking doet uw hart eer aan. Maar waar zijn zij veilig zonder de vreze Gods en lust voor de deugd? Is niet hunne begeerte u een waarborg, dat zij het edele en werkdadige verkiezen boven ledigheid en gemak, die tot de meeste ondeugden aanleiding geven? En waarlijk, nooit zijn de verzoekingen der driften minder, dan waar het ligchaam in gedurige onafgebrokene werkzaamheid gehouden wordt. Daarenboven, zij gaan met hunne makkers, zij zetten dezelfde verkeering voort, die zij hier hadden. En zoudt gij ook daarin niet mogen vertrouwen op God, die hen bewaakt? Ik weet geen voorbeeld onder mijne makkers, die in den tijd, waarin hij het Vaderland diende, bedorven is.

Nog eene bedenking; zij krijgen welligt eene over-

Digitized by Google

helling tot het leven der krijgslieden, althans zij verliezen hunne gezetheid, en hunne letteroefeningen zullen veel er bij lijden, zij zullen welligt nooit worden, wat zij anders zouden hebben kunnen zijn. Ik vraag eerst, wat is er, dat bij zulke tijden als wij beleven, niet lijdt? Maar voor het overige bekommert u niet te veel, het krijgsmans leven is welligt het minst begeerd, als men het kent; ik ken geen voorbeeld van hen, die in 1815 zijn uitgetrokken, die er hunnen studie aan hebben opgeofferd. Ik heb allen met nieuwe vlijt dezelve zien hervatten. Behalve zulke, die in de aanzienlijkste betrekkingen tot den Staat gesteld zijn, of het leeraarsambt in onze meest voorname Gemeenten bekleeden, zijn, hetgene ongehoord mag genoemd worden, van veertig Studenten der Utrechtsche Hoogeschool, die in 1815 zijn uitgetrokken, *zeven* Hoogleeraren aan de onderscheiden Hoogescholen van ons Vaderland. Welk nadeel daarentegen eene afwijzing van hunne begeerte in deze oogenblikken op hunne studiën hebben kan, dit durf ik niet beslissen.

Ouders! ziet daar, wat ik meende te mogen en te moeten zeggen. Ik bid u, ziet hierin geene aanmatiging, maar alleen den drang van mijn hart en de zucht, om te doen wat ik konde. Mogt deze mijne geringe poging gezegend zijn ten nutte des dierbaren Vaderlands, ik zoude er Hem, van wien alle zegen afkomt en op wien onze hoop is, voor danken.

Digitized by Google

Maar wat ook de uitwerking zijn moge, het zij bij allen een bewijs, dat mij de redding des Vaderlands, maar niet minder de eer en het heil der dierbare Kweekelingen onzer Hoogeschool na aan het hart ligt.

Groningen, den 11 *Oct.* 1830. J. F. VAN OORDT, J. W. ZOON.

Nog las men in de Groninger Courant van den 15 October het volgende stuk:

MEDESTUDENTEN!

Het Vaderland is in gevaar! *te wapen, te wapen,* op de dringende bede van uwen Vorst, Nederlanders! dit geldt ook ons, medemakkers! die met mij *burgers* van de Groningsche Hoogeschool zijt; zouden wij ook niet aan de *stem* van den Vader des Vaderlands gehoor geven, wien ook ons welzijn in het bijzonder zoo zeer ter harte gaat? ja aan de stem van hem, aan wien wij het alleen te danken hebben, dat die kunsten en wetenschappen wederom bloeijen, welker bloei ons onder het juk van Dwingelandij ontnomen was. — Welaan dan, Vrienden! ons omgord tot den strijd; met geestdrift wij allen, die in staat zijn om de wapenen te voeren, dezelve opgevat; onze Geliefde Koning wil het, hij heeft regt, om van ons als regtschapene *Nederlanders*, als gehoorzame *onderdanen* te vorderen, dat wij mede dien *staat* helpen schra-

Digitized by Google

gen en ondersteunen, zonder wiens welvaren nu reeds velen onzer, en ook in de toekomst, niet bestaan kunnen.

Dat wij ook aan Leidens en Utrechts Akademieburgers toonen, mede ons leven voor *Koning* en *Vaderland* veil te hebben; en wie onzer zou daartoe, de verpligting bedenkende, die op hem rust, behoeven aangespoord te worden — wie onzer zal zich daartoe, als hij de opwekkingen van onze hooggeachte Hoogleeraren gadeslaat, niet gevoelen aangevuurd!

Neen, ik hoor voorzeker uit uw aller mond: *te wapen, te wapen,* voor Vaderland en Koning! Dat wij ons verzetten tegen diegenen, welken ons onzen Vaderlandschen bodem, dien onze vaders ons als een' wettigen eigendom, door hun bloed en goed verkregen, hebben nagelaten, willen ontweldigen. — Dat wij strijden voor onzen Koning, die met regt een Vader des Vaderlands mag genoemd worden; wij hebben eene regtvaardige zaak voor; God, die de God onzer vaderen was, en zoo menigmaal hun getoond heeft, de God van Nederland te zijn, zij ook nu onze sterkte!

Ouders! Gij aarzelt nu zeker niet meer, nu één onzer geliefde Hoogleeraren alle bezwaren uit den weg geruimd heeft, uwe zonen in deze benaauwde omstandigheden aan Koning en Vaderland over te geven?

Neen, nu zult gij voorzeker niet willen gedoogen, dat zij geene deelgenooten van de overwinning zouden

Digitized by Google

zijn, en niet de vruchten, die de vrijheid oplevert, van hunnen eigenen, maar van den akker eenes anderen zouden moeten plukken; neen, nu is zeker uwe taal, gaat, mijne zonen, onder het opzigt van Nederlands God; om de *kroon* van de overwinning te behalen; opdat men u met regt bij uwe wederkomst dien lof zal kunnen toezwaaijen: gij zijt *Vrienden* des Vaderlands, en des Konings.

Een Student, die mede gaat.

Nu werd het aanbod dezer Studenten dadelijk ter kennis gebragt van Z. Maj.

Zij ontvingen hierop den 24 October het navolgend antwoord:

's Hage den 22 *October.*

Het heeft den Koning behaagd, mij met den aangenamen last te vereeren, U, mijne Heeren! Hoogstdeszelfs dank te betuigen voor Uwe betoonde gehechtheid aan Koning en Vaderland, en U tevens te doen kennen, dat Uw zoo lofwaardig aanbod, tot het opvatten der wapenen, met welgevallen en onbeperkt vertrouwen wordt aangenomen.

De Koning, mij gemagtigd hebbende, om, overeenkomstig het door U te kennen gegeven verlangen, te beschikken, heb ik de eer, U, mijne Heeren! van het navolgende te informeren:

1.) De Heeren Studenten der Groninger Hoogeschool, die zich tot de dienst hebben aangeboden,

Digitized by Google

zullen een afzonderlijk ligchaam uitmaken, en als Flankeur-Kompagnie aan de 8ste Afdeeling Infanterie worden toegevoegd, onder den naam van *Vrijwillige Flankeurs.*

2.) De Heer Generaal-Majoor, Provinciale Kommandant van *Groningen,* wordt belast met de organisatie derzelve, zullende hij dadelijk met de Heeren Studenten in overleg treden omtrent de formatie van de keus der Officieren, welke, alsmede die van het geheele kader der kompagnie, aan hen wordt overgelaten. Zoodra de Officieren gekozen zijn, zal tot de benoeming derzelven door Z. Maj. eene daartoe strekkende voordragt, zoodra doenlijk, bij het Departement van Oorlog worden ingewacht, door tusschenkomst van genoemden Provincialen Kommandant, aan wien Heeren Studenten voor alle punten hierna te melden of andere, waarop eenige beslissing noodig mogt worden geacht, verwezen worden.

3.) Tot Instructeurs in den wapenhandel zullen, door den kommanderenden Officier van het depôt der 8ste Afdeeling Infanterie, de vereischte onderofficieren worden verstrekt, terwijl de horenblazers, tot het kader behoorende, nader aan de kompagnie zullen worden toegevoegd.

4.) De kleeding zal volkomen gelijk zijn aan die der Flankeurs der 8ste Afdeeling Infanterie, met uitzondering van het nommer op de schakot; het zal daarentegen aan de kompagnie vergund zijn, een on-

Digitized by Google

derscheidingsteeken uit te kiezen, waarvan het voorstel ter goedkeuring wordt te gemoet gezien. De kleedingstukken van onder-officieren laken zullen uit het magazijn der 8ste Afdeeling Infanterie worden verschaft.

5.) Deze kompagnie zal even als de Infanterie worden gewapend, en zal daarenboven aan ieder der Heeren eene Infanterie-sabel worden uitgereikt.

6.) Van het oogenblik der organisatie zullen gemelde vrijwillige Flankeurs onderworpen zijn aan de militaire reglementen.

7.) Het is de bedoeling van Z. Maj., dat de Heeren Studenten, welke zich tot de dienst hebben aangeboden, hunne Akademieplaats niet zullen verlaten, alvorens georganiseerd en geoefend te zijn, ten ware buitengewone omstandigheden zulks mogten vorderen. Het tijdstip van den afmarsch naar het leger of naar eene der Noord-Nederlandsche vestingen zal derhalve geheel van de Heeren afhangen, zoodat ik niet twijfel, of zeer spoedig zullen de bevelen tot genoemd vertrek door mij kunnen worden gegeven.

De Directeur-Generaal van Oorlog:

(get.) DE EERENS.

Na ontvangst van dit allezins gunstig en aangenaam antwoord, hebben de Heeren Studenten in zoo verre van de hun gunstig verleende vrijheid gebruik ge-

Digitized by Google

maakt, dat zij de onder-officieren uit hun midden verkozen hebben, terwijl zij de keuze der officieren aan Z. Maj. overlieten, en voor 't overige volkomen vertrouwden op de gunstige medewerking van den Generaal-Majoor EVERTS, wiens belofte van alles, wat in zijn vermogen was, ter spoedigste bereiking van hun doel te zullen doen, aller geestdrift vooral niet verminderde. Het getal der Studenten, welke op deze wijze de wapenen voor Vorst en Vaderland wenschten op te vatten, naderde toen aan de honderd, hetwelk, gevoegd bij ettelijke anderen, die reeds vroeger bij de mobiele Schutterij zijn ingelijfd, aanzienlijk moet gerekend worden voor onze Hoogeschool, vooral wanneer men bedenkt, dat derzelver burgers voor een goed deel uit Buitenlanders bestaan. Doch ook deze zijn niet onverschillig gebleven, immers door hunne burgerlijke betrekkingen buiten staat gesteld, om zelve voor Nederland de wapenen op te vatten, hebben zij aan de kommissie voor het verleenen van onderstand aan hulpbehoevende Schutterij-huisgezinnen eene gift van *f* 100 ter hand gesteld.

Op den 8 November daaraanvolgende heeft voorts de Generaal-Majoor EVERTS, provinciaal kommandant van Groningen en Drenthe, voor het gebouw van de Studenten-Societeit *Mutua Fides*, hetwelk met de Oranje- en Nationale vlaggen prijkte, het korps Studenten georganiseerd tot eene kompagnie *Vrijwillige Flankeurs* bij de 8ste Afdeeling Infanterie, en

Digitized by Google

bij deze gelegenheid de volgende aanspraak aan het nieuw opgerigt korps gedaan:

»Het strekt mij tot een bijzonder genoegen, Mijne Heeren! U thans mondeling te kunnen verzekeren, dat Z. Maj., onze geëerbiedigde Koning, met welgevallen en onbeperkt vertrouwen, heeft aangenomen, Ulieder zoo lofwaardig aanbod, om in omstandigheden, gelijk die, waarin wij thans zijn geplaatst, de wapenen op te vatten tot verdediging van Vorst en Vaderland.

Ik betuige U daarvoor, *uit naam des Konings*, den ondubbelzinnigsten dank.

Van wege Z. Maj. gemagtigd zijnde, om, overeenkomstig het door U te kennen gegeven verlangen, te beschikken, — zoo verklaar ik thans, de zich tot de dienst aangeboden hebbende Studenten der Groningsche Hoogeschool een afzonderlijk ligchaam uit te maken, om als Flankeur-Kompagnie aan de 8ste Afdeeling Infanterie te worden toegevoegd, onder den naam van *Vrijwillige Flankeurs*.

Deze Kompagnie, waarvan het bevel aan den Kapitein HYLKAMA door Z. Maj. wordt opgedragen, en waarbij insgelijks geplaatst is de eerste Luitenant VAN PALLANDT; terwijl de Heeren Professoren VAN OORDT en VROLIK zich hebben laten welgevallen, om daarbij als tweede Luitenants de dienst te verrigten: (aan welke Heeren Professoren voor de door hen betoonde gehechtheid aan Vorst en Vaderland, in het bijzonder,

Digitized by Google

de meeste lof wordt toegezwaaid;) zal voorts zijn zamengesteld uit:

A. R. van der Loeff, *Sergeant-Majoor;* B. J. R. van Hasselt, F. M. T. Gijsberti Hodenpijl, A. W. Engelen en G. Heeres, *Sergeanten;* J. Houwink, *Fourier;* L. de Vaynes van Brakell, G. E. Stam, C. G. de Balbian van Doorn, A. Rutgers, S. F. van Hasselt, E. Tinga, P. A. van der Loeff en E. Idema, *Korporaals;* W. R. Emmen, C. Boon, L. A. de Rochefort, A. M. Cleveringa, B. H. van der Haer, P. Oosting, G. H. Monkhost, W. Woldringh, J. H. Warren, J. Roorda, D. Roessingh, D. Cannegieter, C. W. P. van Naerssen, H. W. Stork, W. C. van der Zwaag, C. P. L. Rutgers, J. S. G. Koning, H. Sijpkens, W. R. van Hoëvell, J. Penon, L. Grave van Heiden, H. Beekhuis, F. J. Stroman de Grave, J. F. Thiens Abresch, T. P. Tresling, W. L. Trip, S. Menalda, C. Peters, P. Swart, R. Beekhuis, D. Terpstra, J. L. Witkop, J. H. Sinnige, J. W. E. Ebbinge, J. Woldringh, P. R. Wieringa, D. N. P. W. de Fremerij, H. U. Huguenin, G. Holwerda, J. R. Folkers, H. Poelman, B. Doorenbos, H. W. H. Dannenbargh, H. Tiddens, W. Munniks, G. Schot, T. Swaagman, C. Meijer, H. H. A. Sluis, W. N. Stort, S. Hogerzeil Mz., F. J. Hesse, S. L. Lewe van Aduard, J. Radijs Dijkhuizen, B. F. Jansonius, T. Römelingh, O. Q. J. J. van Swinderen, S. K. Thoden van Velzen, H. Dijkema, E. Hammingh, J. H. de

Digitized by Google

Sitter, J. Kremer, R. A. B. Sijpkens, J. B. ten Post, D. R. W. Bisdom, J. Eemten, H. W. Hemmes, C. H. Sijtsma, J. C. F. d'Aulnis de Bourouill, P. A. Haack, Æ. W. Begemann, J. D. Lewe Quintus, P. Spandaw, (*) Æ. M. de Swart, J. Kosters, J. M. S. van Coevorden, F. Feith, H. N. la Clé, A. J. Lieuwens, G. Benthem Reddingius, J. Meijer, P. B. Middendorp, J. Berghuis, H. G. Abresch, J. M. Busch Adriani, A. Leemhuis, B. J. Cramer von Baumgarten, A. P. A. du Cloux, J. Steen, H. C. Schoonbeek, J. Lage, E. W. Polman Gruijs, C. T. Keiser, E. van der Pers, F. Koppius, J. K. van Houten, S. Trip, C. M. de Waal, F. G. ter Meulen, F. H. Bekius en H. W. G. Bellaard, *Flankeurs*; benevens drie *Hoornblazers*, die van de 8ste Afdeeling Infanterie aan deze kompagnie worden toegevoegd.

Van dit oogenblik af zal de Kompagnie Vrijwillige Flankeurs onderworpen zijn aan de militaire reglementen, en ieder der Heeren Officieren, Onder-Officieren en Korporaals in hunnen respectiven rang worden erkend en gehoorzaamd.

Het is de bedoeling van Z. Maj., Mijne Heeren! dat de Akademieplaats zal verlaten worden, zoodra men in den wapenhandel geoefend zoude zijn, het tijdstip van den afmarsch naar het leger of naar een der Noord-Nederlandsche vestingen zal derhalve van

---

(*) Eerst *Flankeur*, is naderhand tot *Vaandrig* benoemd.

Digitized by Google

Ulieden afhangen; zoodat ik niet twijfel, of zeer spoedig zal daaromtrent een zeer gunstig rapport door mij aan het Departement van Oorlog kunnen worden uitgebragt, ten einde de bevelen tot het bedoeld vertrek aan U mede te deelen.

En hiermede, Mijne Heeren! wenschte ik dat Gij allen de aangenaamste vruchten moogt plukken voor de opofferingen, die Gij aan Uwe studiën geeft, en dat Uwe onderneming tot welzijn van Vorst en Vaderland, met den besten uitslag moge bekroond worden.

Leve de Koning!"

Deze aanspraak werd door de Studenten met een luid vreugdegejuich en geroep van *leve de Koning!* beantwoord.

Nadat de muzijk der Schutterij deze aanspraak vervangen had, nam de Hoogleeraar VAN OORDT, bespeurende dat zulks door de kompagnie verlangd werd, het woord en rigtte het in naam der kompagnie tot den Heer Generaal-Majoor. Deze aanspraak, niet in schrift gesteld, was nagenoeg van dezen inhoud:

» Het is mij eene eer en een streelend genoegen bij U H. Ed. Gestrenge den tolk te mogen zijn der gevoelens, welke de nu georganiseerde kompagnie *Vrijwillige Flankeurs* der Groningsche Hoogeschool bezielt. Vereerd door het vertrouwen, hetwelk Z. Maj. getoond heeft in haar te stellen, door het aanbod van haren arm ter verdediging des Vaderlands aan te ne-

Digitized by Google

men en haar tot een afzonderlijk korps te formeeren, kan zij tevens niet nalaten U H. Ed. Gestrenge de hulde harer opregte dankzegging toe te brengen, voor de zorg, die U H. Ed. Gestrenge reeds voor haar gehad heeft; voor de goede diensten haar in dezen bewezen, voor de zoo eervolle als vleijende wijze, op welke U H. Ed. Gestrenge op dezen haar plegtigen dag, ingevolge den last van Z. M. haar heeft gelieven te organiseren. Zij weet dat zij U H. Ed. Gestrenge geene betere dankzegging kan toebrengen dan door de stiptste getrouwheid aan hare verpligtingen."

» Wat mijzelven en mijnen waardigen ambtgenoot aangaat, heilig en aangenaam is het ons met deze kweekelingen onzer Hoogeschool het Vaderland te mogen dienen, vereerend is ons het vertrouwen door Z. Maj. in ons gesteld; wij zullen trachten hetzelve niet geheel te leur te stellen. Hetgeen ik van ons zeg dat mag ik van allen zeggen, die deze kompagnie uitmaken. Indien het waar is, dat wij tot onze bemoediging uit den mond van niet weinigen der hier vergaderde geoefende Officieren mogten hooren, dat een goede wil voor den krijgsman alles vermag, dan durven wij het vrijmoedig zeggen, dat er bij het leger van den Staat geen beter korps zal worden gevonden, dan dat der *Vrijwillige Flankeurs* der Groningsche Hoogeschool."

» Het verlangt dan ook zoodra mogelijk werkelijk in dienst te treden, het beveelt met volkomen vertrou-

Digitized by Google

wen, maar ook met dringende begeerte aan U. H. Ed. Gestrenge de zorg aan der bespoediging van de uitrusting en alles, wat tot den uitmarsch zal noodig zijn. De kompagnie verheugt zich, op nieuw uit den mond van U H. Ed. Gestrenge de verzekering te ontvangen, dat de tijd van haren uitmarsch grootendeels van haar zelve zal afhangen. Zij belooft daarom plegtig allen ijver en alle inspanning van krachten in hare oefeningen, opdat zij onder hare geoefende aanvoerders, van welke zij eenen reeds met vreugd voor zich ziet, spoedig waardig zij, om zich te scharen in de gelederen van het leger van den Staat, aan de grenzen des Vaderlands, met hetwelk zij vurig verlangt te waken en te strijden voor de heiligste zaak, voor den besten en geliefdsten der Koningen, en ter verdediging van den dierbaren grond der Vaderen, die nooit, zoo lang er echte Nederlanders zijn, door opstandelingen worde overheerd."

Leve de Koning!!!

Nog zijn op den 16 November bij deze Kompagnie ingelijfd de volgende Studenten van het Franeker Athenaeum, de Heeren: A. C. Wyckerheld Bisdom, G. E. Le Maire, S. W. Tromp, J. Haitsma Mulier, C. M. A. Simon van der Aa, P. Adama Zijlstra, J. W. Tromp, B. J. de Kok, F. Vening, A. E. Ferf, A. Snethlage, M. L. van de Woestijne Voerman, E. J. Diest Lorgion, C. Meijer Jz., B. Posthumus de Jong, H. J. Silvergieter

Digitized by Google

Hoogstad, W. A. te Wechel, E. R. van Bienema; en later van de Akademie van Gent de Heeren W. T. Steenstra • Toussaint en A. J. D. Steenstra Toussaint.

Nadat zich nu deze Heeren in den wapenhandel hadden geoefend, was onze Stad op den 25 November getuige van het plegtig uitreiken van een rijk versierd en fraai bewerkt *Vaandel* (*) aan de kompagnie *Vrijwillige Flankeurs*, toen zamengesteld uit 115 Studenten onzer Hoogeschool, benevens 18 Studenten van het Athenaeum te Franeker, waarbij zich naderhand nog de twee Studenten der Gentsche Hoogeschool hebben gevoegd; allen door de ijverige zorgen van den Majoor FRANCK binnen zeer korten tijd alhier in orde gebragt. De Hoogleeraar LULOFS, hiertoe uitgenoodigd door eenige Dames (†), welke het Vaandel vervaardigd hadden,

---

(*) Het Vaandel is van Oranje zijde, rijk met gouden franjes afgezet. Aan de eene zijde is het Koninklijk wapen, zeer fraai geschilderd door den heer SCHOONBEEK, waarboven men de woorden *Academia Groningana* en waaronder men *Vrijwillige Flankeur-Kompagnie* leest. Op de andere zijde is eene gekroonde *W*, fraai met goud geborduurd, omgeven van eenen eiken- en lauwerkrans. De strik, uit groene zijde met zilver vervaardigd, bevat op den eenen tip de woorden: *Aan Gruno's Muzen-zonen* 1830, en op den anderen: *Gaat, overwint, en keert gelukkig.* Boven op den stok prijkt een fraai verguld Minervabeeld.

(†) Het getal der jonge Dames uit deze Stad, welke het gemelde Vaandel bekostigd hebben, heeft uit *twee en negentig* bestaan. *Zeven* van haar, namelijk de Dames F. DE LA FAILLE, D. VISSERING, H. WICHERS, M. FEITH, G. MUNNIKS, M. VAN DER LOEFF en H. GLASIUS, daartoe door het lot uitgekozen, hebben de Vaan met borduurwerk versierd,

Digitized by Google

deed staande op den hoogen stoep of de pui van het Stadhuis aan de, op de Groote Markt in orde geschaarde kompagnie eene aanspraak, vergezeld van eenige toepasselijke dichtregelen van dezen inhoud:

» Studenten van *Groningen* en *Franeker*, die uwen jeugdigen arm manmoedig ter verdediging des Vaderlands hebt aangeboden, en gij, geëerde Hoofden en Aanvoerders derzelve, onder welke ik met name twee mijner geachte Ambtgenooten begroeten mag, *heil zij den Vaderlande, heil zij den Koning, heil zij U en Ons allen!*

Uitgenoodigd door eene bloeijende Maagdenschaar uit deze Stad, om U met eene kleine aanspraak het fraaije Vaandel aan te bieden, hetwelk door haar of onder haar toezigt zoo welwillend voor U vervaardigd is, heb ik dit voor mij vereerend aanzoek niet durven van de hand wijzen, hoe zeer ik ook gewenscht hadde, dat deze plegtigheid door den mond van eene dier Schoonen-zelve verrigt ware. Maagdelijke schroomvalligheid heeft dit laatste echter niet toegelaten. — En zoo zij het dan mij vergund het overgeven dezer Vaan met de volgende korte woorden in dichtmaat te vergezellen.

---

terwijl eene andere Commissie met de regeling van het geheel en van de plegtigheid der overgave belast is geweest.

Deze laatste Commissie bestond uit de Dames G. POLMAN GRULS, G. WICHERS, T. G. KEISER, M. GULJOT en W. M. G. DE WAAL.

Digitized by Google

Ontvangt, manhafte schaar van ed'le Muzenzonen,
En die hen voert, dees vaan, die Gij hier wapp'ren ziet!
Zij wordt U aangeboôn door 't puik van onze Schoonen,
Dat U in haar een blijk van hulde en achting biedt.
Mag Pallas *zetel hier nog op den standaard bogen,*
Waarom haar Heldenkroost zich moedig heeft geschaard, (*)
Toen GALEN *met zijn heir dees vesten hield omtogen,*
Dees vaan worde, als die vaan, eens aller eerbied waard!

't Afvallig Belgiën heeft ons verderf gezworen;
Het dreigt met moord en brand oud-Hollands dierbren grond.
Te wapen! of het land der Vad'ren is verloren;
Te wapen, Hollands jeugd! klinkt doud'rend in het rond.
Gij gaaft dien kreet gehoor; Gij gaat ten strijde snellen;
Gij blaakt van d' ouden moed nog in uw jeugdig hart;
Welaan, moge op uw' togt u deze vaan verzellen;
Zij, onder haar, door u gevaar en dood getart!

Keert roemrijk, of keert nooit in Gruno's *oude wallen!*
Soldaten zijt gij thans; blijft aan uw vaan getrouw!
Eer moog de laatste man in uw geled'ren vallen,
Dan dat lafhartigheid dees vaan onteeren zou! —
Maar gaat, gaat slechts met God, dan hebt gij niets te vreezen,
Hoe 't zwaard ook blinke en vlamm', hoe ook de kogel fluit',
Dan zal dees vaan voor U een vaan der glorie wezen,
Dan wappert zij voor U ter overwinning uit.

(*) Voor hen, die minder met de geschiedenis van *Groningen* bekend zijn, diene tot opheldering, dat hier het oude, bij deze Akademie berustende Vaandel bedoeld wordt, onder hetwelk de Groningsche Studenten zoo dapper gestreden hebben, toen, in het jaar 1672, deze Stad door BAREND VAN GALEN, Bisschop van *Munster*, belegerd werd.

Digitized by Google

Dan keert Ge cens in triomf, met blijde feestgezangen
Door heel dees maagdenrij en burgerschaar begroet;
Dan zal de lach der vreugd den traan der smart vervangen,
Dien 't afscheidsuur gewis aan velen storten doet.
En naast de grijze vaan uit de oude Heldentijden
Prijkt dan ook feestlijk eens dit vaandel aan den wand,
En 't Nakroost, dat het ziet, zal u dees lofspraak wijden:
» Als Helden streden zij voor 't heilig Vaderland."

En ook van uwen lof zal 't Nakroost nog gewagen,
Gij, die dit vaandel gaaft, ô Schoonen dezer stad!
't Zal zeggen: » Mogt dees vest op Helden glorie dragen,
Geen wonder, daar ze een rij van zulke Maagden had.
Waar zóó Bevalligheid de Dapp'ren wel wil eeren,
Wat Jongling waar' 't, die dáár door Heldenglans niet blonk;
Gewis., steeds zal een schaar en vuur en staal braveren,
Die met een vaandel strijdt, dat haar de Schoonheid schonk!"

Leve het Vaderland, leve de Koning, leve de moedige uittrekkende Groningsche en Friesche Jeugd, leve de beminnelijke Groningsche Jufferschap!"

Van de bovenstaande dichtregelen des Heeren LULOFS vindt men, in het doorgaans fraai geschreven

Digitized by Google

Journal de la Haye van den 11 December 1830, de volgende, wel soms wat zeer vrije, maar echter bevallige Proza-vertaling, die wij hier in het voorbijgaan inlasschen.

» *Vive la Patrie! vive le Roi! Honneur à vous et à nous tous!*"

» Les dames de cette ville m'ont prié de vous adresser quelques mots, en vous offrant ce brillant drapeau, qu'elles ont voulu vous préparer; je n'ai pas osé me refuser à cette invitation, quoique j'eusse désiré vivement qu'une d'elles eut elle-même daigné remplir cette solennité. Une timidité virginale les a retenues. Qu'il me soit donc permis de vous remettre ce don patriotique, et d'y joindre quelques vers."

M. le professeur récita quelques strophes, dont voici à peu près le sens:

» Valeureux fils de la paisible déesse des Arts, et vous qui les guidez sur le chemin de l'honneur, recevez ce drapeau qui flotte ici avec éclat. La beauté vous l'offre, en témoignage de son estime et de son respect. Si ce temple consacré à Minerve peut encore s'énorgueillir de l'étendard, autour duquel s'aggroupèrent ses héroïques enfans, lorsque les bataillons de Van Galen se serrèrent autour de nos murs, puissiez vous acquérir à ce nouveau drapeau le même respect que le Batave porte à cet étendard de ses pères."

» Un pays perfide attaque un peuple fidèle. D'anciens frères nous menaçent du meutre et de l'incendie. Aux armes! ou la patrie est perdue. Aux armes, jeunes Bataves! une voix tonnante répète ces mots, qui trouveront un écho dans tous les cœurs. Vous allez voler aux combats, à la victoire: l'ancien courage des lions hollandais s'est allumé dans votre jeune cœur. Marchez! Ce drapeau dirigera votre croisade patriotique, les dangers se présenteront à vous, mais la mort fuira vos pas!"

» Retournez ici en triomphe, ou n'y retournez point! Vous voilà soldats: défendez ce don de la beauté. Et tombe le dernier de vous, avant que la lâcheté le déshonore. Partez: le dieu des armées, le Juge suprême vous accompagne. Que craindriez-vous, au

Digitized by Google

milieu des éclairs des glaives, et des sifflemens des balles? Il vous accompagne. Oui, ce drapeau sera un drapeau de gloire pour vous et celles qui vous le donnent. Il appelle à lui la victoire."

» Et quand vous reviendrez en triomphe, le chœur des vierges et des citoyens chantera vos noms! Le sourire de la joie remplacera les tendres larmes, que font couler votre départ. Placé près de l'antique étendard des temps héroïques, ce drapeau ornera nos murs, et la postérité, digne de vous, comme vous l'êtes de vos ayeux, dira: Eux aussi ils combattirent en héros pour Orange et la patrie!"

» Ornement de cette cité, femmes estimables, vous ne serez pas oubliées par cette postérité reconnaissante. Elle dira: Si Groningue pouvait s'enorgueillir de ses défenseurs, pourquoi s'en étonner: ils défendaient dans ces murs des femmes héroïques. Quel est le jeune homme qui ne devient pas un héros quand les grâces excitent sa valeur?"

De Juffer GUYOT reikte hierna, uit naam der overige Groningsche Juffers, het vaandel aan de Studenten uit, en toen nam de Heer M^r. A. W. ENGELEN, sergeant bij dezelfde kompagnie, het woord, die, uit naam der Studenten, de Dames aldus aansprak:

Ontvang, o edle rij! van Gruno's jong'lingscharen
d' Opregten hartedank voor dees uw grootsche gift.
Zij zal op 't oorlogsveld, bij 't barnen der gevaren,
Den moed verhoogen, in ons aller borst gegrift.

Wij gaan den heil'gen grond, die de asch bedekt der Vad'ren,
Beschermen tegen 't woên der snoodste woestaardij.
De liefde tot dien grond doorvlamt ons hart en ad'ren --
Maar Gij zet aan die vlam een hooger veerkracht bij.

Digitized by Google

Ja, schoone Maagdenschaar, Uw gad'loos kunstvermogen,
Maar meer Uw Neêrlandsch hart, vuurt onze geestdrift aan.
En waar in 't krijgsgewoel die vaan ons blinkt in de oogen,
Daar zal de zegepraal aan onze zijde staan!

Ja, heilig is de gift, ons door Uw hand geschonken,
Wij strijden aan haar zij met fiere leeuwenkracht.
O Schoonheid, is 't Uw' taak den heldenmoed te ontvonken,
Hoe heerlijk werd ook hier zoo grootsch een taak volbragt!

O dat ik thans 't gevoel in woorden lucht mogt geven,
Dat onzer aller borst vermeestert en doorwoelt! —
Maar neen, geen dichtren-taal, hoe grootsch ook en verheven,
Drukt dat *volkomen uit, wat thans ons hart gevoelt.*

Neen, edle maagdenrij! ons hart eischt geen verschooning,
Al faalt er woordenzwier aan onze erkentenis.
Eens biên we U waardiger en grootscher dankbetooning —
Die dank zal Neêrlandsch *zijn, gelijk Uw gift het is.*

Ja, keeren we eenmaal uit dien heil'gen kampstrijd weder,
En leggen wy dees vaan, beschermd voor 's vyands magt,
Met lauweren bekranst, voor Uwe voeten neder —
Dan eerst is onze dank naar waarde U toegebragt!

De levendigste deelneming was op aller gelaat zigtbaar, en de voldoening van het korps over de menigvuldige blijken van de belangstelling der in zoo groote menigte alhier vergaderde stadgenooten werd nog verhoogd, toen de Dichter SPANDAW (wiens zoon onder de kompagnie behoorde en het vaandel droeg) aan den eersten Luitenant VAN PALLANDT een aantal exemplaren van een door hem voor de edele jongelin-

Digitized by Google

gen vervaardigd *Afscheidslied* overgaf, van dezen inhoud: (*)

» Ten strijd! Een dolle muitrenschaar
Heeft eed en trouw verbroken,
En Hollands erfgrond aangerand;
Ten heilgen strijd voor 't vaderland!"
De Koning heeft gesproken.

Ook ons, aan Pallas dienst gewijd,
Ons roept zijn stem te wapen:
De nood is hier de hoogste wet,
En Pallas draagt de krijgshelmet,
Met lauwers om de slapen.

Reeds waait de Oranje-veldbaniér,
Door maagden ons geschonken;
Haar geestdrift zet ons hart in gloed,
Haar lof zal ons tot heldenmoed,
Tot groote dâan ontvonken.

Wij strijden voor ons duurste goed;
Ons streelt geene ijdle glorie;
Ons drijft geen lage zucht tot wraak:
Wie sterft voor zulk een heilge zaak,
Die leeft in 's Lands historie.

Vaart -- ouders, magen, vrienden, wél!
Vaartwel, ô maagdenreijen!
Wij trekken heen voor U, met God . . .
En is de heldendood ons lot,
Gij zult dien dood beschreijen.

(*) Op de wijze van SCHILLERS lied:
Ein freijes Leben führen wir.

Digitized by Google

En keeren wij met roem terug,
Dan zal de juichtoon klinken;
Dan rijst uw dank tot God omhoog,
Dan zien wij in uw lagchend oog
De vreugde-tranen blinken.

Doch hoort! . . . daar klinkt de krijgsklaroen;
Ons bruist het bloed in de adren.
Verraad en roofzucht waren rond:
Beschermen wij den vrijen grond,
Het erfgoed onzer vadren!

Hourrah! de vijand nadert reeds,
En komt ons erf bestoken;
De lafaard bloos', bedekt met schand!
Hourrah! ten strijd voor 't vaderland!
De Koning heeft gesproken.

Hierop bood de Heer OOMKENS een ter zijner steendrukkerij vervaardigd en uitstekend wel uitgevoerd album (fraai in rood fluweel gebonden voor de kompagnie, en daarna aan ieder der Heeren leden van dezelve een exemplaar in carton), bevattende facsimilé's van de handteekeningen aller uittrekkende Studenten, aan dezelve aan. De Hoogleeraar VAN OORDT betuigde beiden den dank der kompagnie voor deze haar zoo welkome geschenken. Vervolgens nam de Generaal-Majoor EVERTS aan de beide Hoogleeraren VAN OORDT en VROLIK, tweede Luitenants bij de kompagnie, voor het front den eed af en betuigde bij de inspectie zijne tevredenheid over de uitmuntende

Digitized by Google

houding en de reeds verre gevorderde bedrevenheid der manschappen. Het geheel werd besloten door eenige manoeuvres der kompagnie, welke met vlugheid en naauwkeurigheid werden uitgevoerd.

Het was een heerlijk en geestverheffend, doch tevens aandoenlijk, gezigt, aan de eene zijde te aanschouwen jongelingen, door geboorte en opvoeding aanzienlijk, maar meer uitmuntende in warme vaderlandsliefde, waardoor zij zich eene inderdaad niet geringe opoffering getroosten; aan de andere zijde eene ontelbare schare volks, wier stilte en bedaarde stemming genoeg deden zien, hoe een ongekunsteld medegevoel aller harten doordrong en ook den hardvochtigsten mensch met eerbied vervulde. Een hooger geest scheen deze overgroote menigte als met één gevoel te doordringen en één was voorzeker aller wensch voor het heil van het dierbaar Vaderland, ééne aller bede voor het welzijn, de overwinning en de behoudene wederkomst der edele krijgsbende. Tranen blonken in veler oogen en niemand schaamde zich dezelve.

Des avonds deed de Hoogleeraar HOFSTEDE DE GROOT eene treffende leerrede, waarin hij de aandachtig in Gods huis vergaderde, jongelingen nog eenmaal hunne pligten jegens God en menschen voor oogen hield en 's Hemels zegen op hunnen weg afsmeekte.

Te half vijf ure vergaderden zich daartoe de jongelieden op de groote markt, en hielden daar

Digitized by Google

zoogenaamde kerkparade, vanwaar zij zich met hunne aanvoerders aan het hoofd in plegtstatigen optogt naar de kerk begaven, die reeds, met uitzondering van de voor hen opengelatene plaatsen, geheel met toehoorders zoodanig gevuld was, dat men zich niet herinnerde dezelve in verscheidene jaren zoo te hebben gezien.

Zoodra de kompagnie gezeten was, beklom de Hoogleeraar DE GROOT den predikstoel, en sprak de volgende leerrede uit:

VOORZANG. Ps. 84: 1, 6.

Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot,
O Heer, der legerscharen God!
Zijn mij uw huis en tempelzangen!
Hoe branden mijn genegenheên,
Om 's Heeren voorhof in te treên!
Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen:
Mijn hart roept uit tot God, die leeft,
En aan mijn ziel het leven geeft.

Want God, de Heer, zoo goed, zoo mild,
Is t' allen tijd' een zon en schild;
Hij zal genaad' en eere geven:
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in den dood,
Die in opregtheid voor Hem leven.
Welzalig, Heer, die op U bouwt,
En zich geheel aan U vertrouwt.

Digitized by Google

Waarde en zeer gewenschte Hoorders, Gij vooral, edele Mannen en Jongelingen, die, omdat Gij ter verdediging van den vaderlandschen grond de wapenen hebt aangegordt, ons nu spoedig zult verlaten, God zelf heilige dit plegtige uur voor ons hart, en doe ons deze bijeenkomst tot rijken zegen verstrekken!

Ik heb den Leeraar, die voor de Gemeente zoude opgetreden zijn, verzocht, mij toe te laten, zulks in zijne plaats te doen. Ik konde Ambtgenooten en Leerlingen, Vrienden, aan mijn hart zoo dierbaar, niet zien henengaan, zonder hun een plegtig en hartelijk vaarwel toe te roepen; zonder hen nog eens hier verzameld te zien, waar zooveel leed wordt geklaagd en verzacht, zooveel vreugde uitgestort en veredeld, zooveel troostrijks gehoord en geloofd: zonder hun dat vaarwel toe te roepen van dezen stoel, van waar ons zoo vele heerlijke beloften toevloeijen en eene Goddelijke kracht tot deugd en hemelsgezindheid wordt ingeboezemd. Heil mij, dat ik een dienaar des Evangelies ben, en U in dit feestelijk uur mag voorgaan! Heil U allen, dat Gij Christenen zijt, en raad en troost en opbeuring van Godswege moogt ontvangen!

(*Hier volgde een kort gebed.*)

De Bijbel is rijk in leering bij allerlei voorvallen des levens, en ik heb ook nu niet vruchteloos ge-

Digitized by Google

zocht naar eene geschikte aanleiding, om in deze ure tot U te spreken. Ik meende die te vinden,

1 Petr. II: 16.

Als vrijen, en niet de vrijheid hebbende als een deksel der boosheid, maar als dienstknechten Gods.

In deze woorden zien wij namelijk, *uit welk oogpunt het vertrek van de beschaafde Zonen des Vaderlands tot deszelfs verdediging, beschouwd moet worden,* en dit is juist een onderwerp, waarover ik gaarne in deze laatste oogenblikken van ons bijeenzijn wenschte te spreken. Gij hoort mij voorzeker met welwillendheid, als ik eerst ontvouwe, *wat de Apostel van de Christelijke onderdanen vordert,* vervolgens, *hoe het Vaderland ziet op zijne beschaafde Zonen, die hetzelve verdedigen,* en eindelijk, *welke gevoelens, naar ik gis, de beschaafde Zonen des Vaderlands zelve bezielen.*

I.

Wat de Apostel van de Christelijke onderdanen vordert: zietdaar het eerste deel mijner rede.

Petrus handelt in den omtrek van onzen tekst over het gedrag der Christenen in allerlei verschillende omstandigheden en daaronder ook over de gehoorzaamheid en onderdanigheid, welke zij aan de Overheid

Digitized by Google

verschuldigd waren. Den geest, waarmede zij dezen pligt moesten vervullen, geeft hij aan in onzen tekst, *Als vrijen, en niet de vrijheid hebbende als een dekzel der boosheid, maar als dienstknechten Gods.*

Dezelve schijnt eenige opheldering te behoeven. *Vrijheid* was bij de oude Grieken en Romeinen het woord, 't welk het bloed onstuimig door de aderen joeg en alle zenuwen der ziele deed trillen. Ook de Joden verhieven hare waarde en roemden met trotschen mond: »Wij zijn ABRAHAMS zaad en hebben nooit iemand gediend." En waarlijk, zij is de voorwaarde van alle werkzaamheid, den mensch waardig, en waar zij aan den geest ontbreekt, ontbreekt het den mensch aan alles: want zelfs het begrip van *rede* is met dat der *vrijheid* onafscheidelijk verbonden. Dan de Joden, die ten tijde van JEZUS en de Apostelen leefden, koesterden geene juiste denkbeelden over haar. Zij verwarden de uiterlijke en staatkundige vrijheid met de inwendige en zedelijke. Roemende, dat zij ABRAHAMS zaad waren en nooit iemand hadden gediend, meenden zij, in plaats van de verpligting te hebben, om ABRAHAMS deugden na te volgen, vrijheid te bezitten, om los van alle banden en wetten, telkens tegen den Romeinschen Keizer op te staan, en zich door roof en plundering en oorlog daarin te handhaven. Zij hadden de vrijheid (volgens PETRUS uitdrukking) *als een dekzel der boosheid,* als een voorwendsel, om daaronder allerlei verkeerdheid

Digitized by Google

en zonde te verrigten. JEZUS CHRISTUS wilde het dwaalbegrip der Joden verbeteren, en verklaarde, dat Hij hen zoude vrij maken: en wel in den edelsten zin vrij maken. »Want," zeide Hij, »een iegelijk die de zonde doet, is een dienstknecht (slaaf) der zonde." En van deze geestelijke zonden-slavernij, veel schandelijker dan de staatkundige afhankelijkheid van Rome, was het, dat Hij hen verlossen wilde, om hun die vrijheid te schenken, zonder welke de staatkundige en iedere andere weinig waarde bezit, ja op den duur geheel onmogelijk is. De Apostelen roemden niet minder het Christendom, als de bron der zedelijke vrijheid, en juichten vrolijk, »Waar de Geest des Heeren is, dáár is vrijheid." — »Gij zijt tot vrijheid geroepen, Broeders! Alleenlijk gebruikt de vrijheid niet tot een oorzake voor het vleesch (tot een voorwendsel om uit te spatten), maar dient malkander door de liefde (toont uwe vrijheid, door elkander gewillig, uit liefde te dienen)." In denzelfden zin spreekt PETRUS ter dezer plaatse. Hij wil, dat de Christelijke onderdanen zich zullen gedragen *als vrijen*, als zulken, die de ware vrijheid kennen, en derzelver naam niet misbruiken, gelijk de Joden, tot een deksel van hunne boosheid. Die ware vrijheid nu zouden ze bezitten, als zij *dienstknechten van God* waren. Dit schijnt met elkander te strijden. *Vrij* zouden ze wezen, als zij *dienstknechten, slaven* waren? Ja, maar dienstknechten *Gods*. Eene on-

Digitized by Google

beperkte, algeheele vrijheid kan de mensch niet bezitten; zij is hetzelfde als almagt, en kan dus aan een beperkt wezen nooit eigen zijn. En moeten der menschelijke vrijheid perken gezet zijn, wie zoude ze ruimer plaatsen, dan de Schepper der menschen, die hem de vrijheid schonk en zijne eigene gift niet kan verstoren? En waarlijk als wij ook zien, wat God in dit zijn woord ons oplegt, ik vraag U, wat schenkt dan zooveel waarheid, zooveel zuiverheid, zooveel zelfstandigheid aan den mensch, dan juist de geboden des Christendoms? Welke volkeren worden rijp zelfs voor alle andere vrijheid, dan die het Christendom kennen? Welke meer, dan die hetzelve het zuiverste belijden? Zoo is dan een dienstknecht van God te zijn, de hoogste trap der vrijheid, en waar de geest des Heeren is, daar ook vrijheid.

Wij zullen den tekst nu genoegzaam verstaan en dus duidelijk gevoelen, wat de Apostel van den Christelijken onderdaan vordert. Hij waardeere (dit wil PETRUS zeggen) zijne zedelijke, hem door CHRISTUS geschonkene vrijheid als de edelste en voortreffelijkste van alle, verwarre haar dus niet met losbandigheid, in het burgerlijke en staatkundige, welke onder haren heiligen naam tot allerlei kwaad vervoert; en zie, dat de mensch zijne hoogste vrijheid verkrijgt door zich aan God te onderwerpen en Hem te dienen. Dit overdenke hij en hiernaar gedrage hij zich.

Digitized by Google

II.

Ik mag tot het tweede deel mijner rede overgaan, waarin ik wilde ontvouwen, *hoe het Vaderland ziet op zijne beschaafde Zonen, die hetzelve verdedigen.*

Ja, ik mag dit onderzoek op het eerste deel, dat een Apostolischen eisch verklaarde, ik mag het op den Bijbel vestigen. Veel verkeerds is er in Nederland en veel onvolmaakts; maar er is nog zoo veel Christelijke zin bij onze Landgenooten overgebleven, dat zij weten, wat de Bijbel vordert en naar den geest des Bijbels hunne beschouwing veelal zoeken in te rigten. Met het oog op God gaan zij zelve, of laten zij vrienden en kinderen henen trekken, waar pligt en Vaderlandsliefde hen roepen. Gods hulp wordt in onze kerken en huizen voor hen afgebeden. Aller hand zoekt men te sterken in den Heer, hunnen God. Maar op niemand vestigt het Vaderland een hoopvoller blik dan op zijne *beschaafde* Zonen, die vrijwillig het zwaard aangespen, om in de rijen onzer dappere krijgslieden geschaard den snooden vijand te weeren. Het heeft regt veel van hen te verwachten, en verwacht veel van hen; het meest van U, Beoefenaars der wetenschappen! die eens het licht der wijsheid en beschaving voor geheel Nederland zult ontsteken, of ook reeds dadelijk ontsteekt. Neen, wij verheugen ons niet zoo zeer daarom, dat nu weder zoo vele sterke armen onze grenzen zullen

Digitized by Google

bewaren: daartoe zouden armen, sterker nog dan de Uwe, gevonden kunnen worden; wij verblijdden ons, dat Gij, *beschaafde* Mannen en Jongelingen, onder onze legerscharen zult staan. Want wat denken wij, als wij U zien vertrekken? Wij denken, en zeggen bij ons zelven tot U: Ieder Nederlander moet zich gedragen als een vrije, die de vrijheid niet misbruikt als een deksel der boosheid, maar leeft als een dienstknecht van God. Maar wie meer dan Gij? Ja, *als vrijen* zult Gij U gevoelen. Gij kent de vrijheid. — Gij kent dezen Bijbel en hebt hem lief. Uwe vroege jeugd is onderwezen in alles wat de vrije geest des Heeren van den mensch vordert, opdat hij opwasse tot kracht en zelfstandigheid en vrijheid. — Gij kent de geschiedenis des Vaderlands. Gij weet, hoe de Vrijheid van den hemel nederdalende en rondziende, waar zij hare woning zoude opslaan, Spanje en Italies lustwaranden voorbijging, om Hollands kleinen, onvruchtbaren tuin te kiezen, en hooger klopt uw boezem, omdat Gij op Neêrlands grond zijt geboren. — Gij onderwijst en beoefent aan deze school de wetenschappen. Gij ziet, dat uwe oefening zonder vrijheid dwaasheid en ijdelheid zoude zijn. Gij voedt U met het merg van Rome en Athenes schriften, die de onvolmaakte vrijheid, welke zij kennen, reeds hooger dan het leven stellen. Maar Gij kent de waarachtige vrijheid: niet alleen die uiterlijke en staatkundige, ook die inwendige en geestelijke, die

Digitized by Google

de dwaling verwerpt, de zonde veracht, de volmaking najaagt, die meerder waard is dan goud en robijnen. — Mogen anderen, misschien ook onder hen die de wapenen voor het Vaderland dragen, dit goed gering achten, omdat zij het niet kennen, Gij kent het en stelt het boven alles, en waagt Uw leven, opdat wij het behouden, en Gij als *vrijen* leeft of als *vrijen* sterft.

Dit weet het Vaderland van Uwe kennis: wat mag het dus van Uw gedrag niet verwachten? Neen het is onmogelijk, Gij kunt niet dwalen, om den heiligen naam der vrijheid *te hebben tot een dekzel der boosheid.* Zoo dwalen onze vijanden. Meer dan twee eeuwen, nadat wij ons tot een vrij volk hadden gevochten, boeiden hen nog slaafsche ketenen. Voor vijftien jaren op eens door vreemde magt van hunne boeijen ontslagen, meenden zij in het eerst de oude ketenen nog te hooren rinkelen: eindelijk merkten zij hunne vrijheid, en spatteden zij, nooit aan vrijheid gewend, spoedig uit tot baldadige losbandigheid. Hoe toch zouden zij weten wat vrijheid is? De Bijbel wordt hun onthouden; eene geschiedenis van vrije vaderen hebben zij niet; der wetenschappen licht begon nu naauwelijks bij hen te dagen. In middeneeuwsch bijgeloof verward en in middeneeuwsche duisternis omtastende, is vrijheid hun niet dan een klank, in welker naam zij tot schending van eens anders vrijheid, tot lastering, moord en plundering konden

Digitized by Google

worden opgeroepen. Zóó zijn zij uit slavernij tot losbandigheid afgedwaald en misbruiken zij even als de Joden de vrijheid tot een deksel der boosheid. En och, dat zij het eenigste volk van Europa waren, 't welk zoo jammerlijk bedrogen wordt! Maar (wij zeggen het niet uit volkstrots, neen, uit volkomen overtuiging) bijna overal in Europa zoekt of de onbeperkte alleenheersching de volken tot nietige slaven te vernederen, of de overdreven vrijheidszin hen tot eene overspanning en bedwelming op te winden, die als eene ijlende koorts alle kracht verteert: terwijl genoegzaam alleen in ons oud Vaderland bij de vrijheid der staatkundige instellingen, die vrijheid des geestes gevonden wordt, die ons een kalm en vreedzaam genot van dezelve verschaft. En dat hebben wij te danken, aan het gezond verstand onzer natie, aan de verlichting, die tot in alle standen is doorgedrongen, aan den godsdienstigen zin, die ons volk nog bezielt, aan hen, Medebeoefenaars der wetenschappen! die ons zijn voorgegaan, en geene inspanning hebben gespaard, om, met Gods hulp, de zon der godsdienstige verlichting al hooger over Nederland te doen opgaan. Het Vaderland verwacht van U (en heeft het geen regt dit te verwachten?), dat Gij niet anders zult handelen, dan Uwe groote voorgangers, en de vrijheid niet zult misbruiken tot een deksel der boosheid.

Neen, het verwacht van U, dat Gij Uwe vrijheid

Digitized by Google

zult bezigen *als dienstknechten Gods*, tot heil van U en ons volk. Groot zal uw invloed zijn, als Gij bij de legerbenden aangekomen, met onze andere krijgslieden tot hetzelfde doel zult medewerken. Met blijdschap zullen deze U ontvangen en er trotsch op zijn, dat zij met de beschaafdste, aanzienlijkste en edelste Mannen en Jongelingen ééne zaak verdedigen. Zij zullen op U zien, als de bloem der natie en het sieraad der krijgsmagt, en zich naar Uw voorbeeld zoeken te rigten. Ja, het oog van geheel het Nederlandsche volk is op U gevestigd. Verwonderd en getroffen ziet het U henengaan. Wie tot nog toe aan zijn pligt, om het zwaard voor het Vaderland op te vatten, niet voldaan mogt hebben; wien de opofferingen, welke in dezen tijd van hem gevorderd worden, te zwaar mogten vallen; wie de deugdelijkheid der zaak, die wij voorstaan, eenigzins mogt durven betwijfelen: Uw optrekken ten strijde doet zijn mond verstommen, maakt zijn hart week. Dat vermag reeds Uw besluit op zich zelve. Het Vaderland acht, dat Uw gedrag onder de wapenen niet minder zal vermogen. Het rekent er op, dat Gij Uw licht zult laten schijnen voor de menschen. Het denkt: Gij zult door Uwe gesprekken en daden, door den geest, die geheel Uw gedrag bezielt, U echte voedsterlingen der wijsheid, der vrijheid, van Nederland betoonen. Gij zult de denkbeelden Uwer krijgsmakkers verhelderen; hun de ware vrijheid, de moeder der deugd

Digitized by Google

en der volmaking leeren kennen; hen op Nederland wijzen, als de kweekschool dier vrijheid. Gij zult den ouden, Nederlandschen volksgeest opwekken en sterken, en zich ieder leeren verblijden, dat Nederland hem onder zijne zonen telt. Gij zult de godvrucht aanprijzen, als de beste en hoogste vrijheid, als behoefte voor den mensch, als onontbeerlijk voor den krijgsman. In den Heer zult Gij uwe hand sterken, in den Heer kloeke daden doen. En wie Neêrlands grond moge lasteren, Gij zult het in U zelve toonen, Gij oorzaak zijn, dat vele anderen het doen blijken, dat naar oud-vaderlandsche wijze ook nu nog bij den echten Nederlander, vrijheidsliefde, dapperheid en godvrucht in elkander zijn gewassen tot ééne volksdeugd.

Dan daalt de bij God en zijne Engelen hooggeachte roem van Uw gedrag ook op ons neder, en wij juichen, dat Groningens Stad en Groningens en Frieslands Hoogeschool zulke verdedigers aan het Vaderland schonk: en wij ook worden bezield met een nieuwen Vaderlandschen en Christelijken geest, en wij zegenen den dag, waarop het Vaderland zijne zonen te wapen riep en de verfoeijelijke Belgische muiterij in Gods hand het middel werd, om den Christelijken volksgeest in het oude Nederland te hernieuwen.

III.

Het zij mij vergund, nog met een woord hier bij

Digitized by Google

te voegen, als het derde deel mijner rede, *welke gevoelens, naar ik gis, de beschaafde Zonen des Vaderlands zelve bezielen.*

De meesten Uwer, die nu voor het Vaderland zullen strijden, hebben tot nog toe velerlei goeds van hetzelve ontvangen, en er nog bijna niets voor kunnen wedergeven. Nu echter wordt Gij op eens in staat gesteld, veel te vergoeden. Hoe? Zou Uw hart Uwe grootsche taak niet vrolijk tegenslaan? Zou Uw moed niet klimmen, Uw voornemen niet heilig en edel zijn, Uw geheele geest en al wat Gij denkt niet echt vaderlandsch en Christelijk wezen?

Ja, ik weet het, ik zie het aan Uw helder fonkelend oog. Gij gevoelt de *eer* Uwer roeping. Het Vaderland heeft de vrije Natie te wapen geroepen, en Gij met de wapenen optredende, wordt door het Vaderland begroet, *als waarlijk vrijen*, als vertegenwoordigers van het edelste deel des volks, als de kern, de hoop en de wellust van Nederland. Zou Uw oog niet tintelen, Uw hoofd zich niet om hooge verheffen? Groot is immers de eer uwer roeping.

Gij gevoelt de *wijsheid*, die Gij noodig hebt, om aan zoo groote en zoo regtmatige verwachting te beantwoorden, om zelve Uwe vrijheid *niet te misbruiken tot een dekzel der boosheid* en zooveel in U is te zorgen, dat niemand zulks doe. Er wordt veel van U verwacht; voorzigtigheid in spreken en handelen: overleg, schranderheid, opregtheid in geheel Uw

Digitized by Google

gedrag. Wat Gij *doet* kan veel voordeel of schade aanbrengen, en wat Gij *nalaat*. Wijsheid behoeft Gij, en daarom zult Gij wijsheid van God vragen en ontvangen, en gebruiken.

Gij gevoelt, dat de *godvrucht* U onmisbaar is, ook om aan deze grootsche roeping te voldoen. *Een dienstknecht Gods te zijn,* zietdaar de hoogste eeretitel des menschen, *Godsdienst,* zietdaar de hoogste vrijheid. O, ik bid U, schaamt U niet het te gelooven, het te belijden, het te toonen! Schaamt U niet, het voorbeeld der edelen te volgen, wier namen het nageslacht niet dan met eerbied noemt, van Vader WILLEM, DE RUITER, DE TROMPEN, van ontelbare Helden en Grooten, wier moed het was, op God te vertrouwen, en wier grootheid, Gods knechten te zijn. Schaamt U niet voor elkander en voor anderen, dagelijks dit Bijbelboek te openen, tot God te bidden, alle zonde te mijden, omdat zij kwaad is in Gods oogen. Schaamt U niet — doch Gij gevoelt het zelve, en belooft, en hebt reeds Gode met een duren eed gezworen, U zijner niet te zullen schamen en Uw Vaderland te willen redden, niet alleen met Uw arm, maar veel meer met Uw voorbeeld, met Uw gedrag, met den geest, dien Gij en alle Uwe beschaafde Landgenooten met U in de krijgsbenden en in geheel de Natie zult wekken en sterken.

Digitized by Google

Dit is de wijze, Ambtgenooten en Leerlingen, dierbare Vrienden! waarop wij Uw heengaan beschouwen; dit is de reden, waarom wij ons, hoewel met weenende oogen, in Uw vertrek verblijden, en ik zelf ook, konde en mogt ik, mij in Uwe rijen zoude scharen. Beschouwt Gij zelve Uw vertrek ook zóó? . . . . . Welnu, valt Gij dan op het bed van eer, heil U! Wie zou niet wenschen in Uw lot te deelen en zóó uit dit land van vreemdelingschap te scheiden? Heil U, die het ondervindt dat het zoet is, met een rein geweten voor Ouders en Zusters, en Vriend en Vaderland, en Vrijheid en God te sneven, en met den krans der overwinning versierd den hemel binnen te treden. Komt Gij terug en nadert Gij als overwinnaars onze wallen, dan stroomen wij U juichend en zingend te gemoet, en ik noodig U weder in dit heiligdom, en dank met U onzen God, die Nederland redde, en U het benijdde voorregt schonk, daartoe zoo krachtig mede te werken. Amen.

Na het eindigen van deze Leerrede zong de Gemeente den Gewapenden toe:

Gez. 17: 6.

Treedt vrolijk voort op 's Heeren wegen,
En neemt Uw pligt getrouw in acht;
't Wordt eind'lijk alles U ten zegen,
Wanneer Gij biddend daarop wacht.
Wie steeds geloovig op Hem ziet,
Begeeft, verlaat Hij eeuwig niet.

Digitized by Google

Waarop de Gewapenden, blijkbaar aangedaan, met een ten hemel geslagen blik, hernamen:

Gez. 18 : 9.

Zoo ziet Gij ons, zoo blijft Gij voor ons waken,
Met eene trouw, die alles wel zal maken;
Zoo leidt Gij ons, zelfs door den grootsten nood,
Tot aan, tot in, tot over graf en dood.

Het geheel eindigde met een gebed, waarin zij aan de hoede des Almagtigen werden aanbevolen, en met dezen slotzang, door allen aangeheven:

Gez. 20 : 9.

Komt! treên wij dan gemoedigd voort,
In vast vertrouwen op zijn woord;
Hoe moeilijk ons de weg ook schijn',
Het eind zal zeker zalig zijn.

Eindelijk was deze Stad op vrijdag den 26 November getuige van het vertrek der Vrijwillige Flankeurkompagnie van onze Hoogeschool en van het Franeker Athenaeum, hetwelk, even als den vorigen dag het uitreiken van het Vaandel, in de beste orde heeft plaats gehad.

Des morgens te half negen uur was de geheele kompagnie reisvaardig op de Groote Markt verzameld, werwaarts de Curatoren en Professoren onzer Hooge-

Digitized by Google

school zich tot het plegtig afscheid nemen van de moedige jongelingen in statigen optogt begaven. De Hoogleeraar HENDRIKSZ sprak, als Rector Magnificus, de Studenten op de volgende wijze aan:

Brave Jongelingen! Sieraden van Groningens Hoogeschool en van Franekers Athenaeum!

Toen de gewapende opstand in de Zuidelijke gewesten des Rijks was uitgebarsten, riep de Koning zijne getrouwe onderdanen te Wapen! Gij hoordet deze roepstem, en werd bezield met het edelste vuur, met de beste geestdrift. Met regt trotsch op Uwen geboortegrond, gaat Gij U moedig scharen in de rijen der dappere verdedigers van de goede zaak, van den besten Koning, en zulks onder aanvoering van Mannen, die U vertrouwen inboezemen, die hetzelve waardig zijn. Ook vroeger toonden Groningens Muzenzonen, dat zij de dienst van Mars aan die van Minerva wisten te paren. Ook vroeger hielpen zij de regtvaardigste zaak verdedigen, en de schoonste zegepraal bevechten. Gij volgt op eene waardige wijze dit roemrijk voorbeeld, en genoegzaam geoefend staat Gij gereed daarhenen te trekken, waar de nood des Vaderlands de kracht van Uwen arm zal vorderen. Gij zijt vereenigd onder de banier, door beminnelijke Schoonen voor U vervaardigd, en plegtig aan U overgegeven. Zoo dikwijls Gij deze vaan voor den

Digitized by Google

vijand ontrold ziet, herinnere U de geliefkoosde Oranjekleur aan Uwen pligt jegens onzen beminden Koning. Herinnere U het schild aan Uwen heiligen geboortegrond, en aan Groningens Hoogeschool. Herinnere U het geheel aan de teedere handen, die het vervaardigden, aan de beminnelijke harten, die U hetzelve aanboden. Wie Uwer zal bij die herinnering zijn hart niet met moed vervuld, zijnen arm niet met kracht gesterkt gevoelen? Wie Uwer zal dulden, dat de hand van verraders hetzelve aanrake, dat de hand van afvallige muiters hetzelve bezoedele? Wie Uwer zal dulden, dat dit geheiligd kleinood U ontnomen, en ten zegeteeken door de vijanden des Vaderlands rondgevoerd worde? Neen, Brave Jongelingen! dit duldt Uwe eer, dit duldt Uw pligtbesef jegens Vaderland en Koning, dit duldt Uwe achting, dit duldt Uwe liefde voor Groningens Schoonen niet.

Welaan dan, Achtenswaardige Jongelingen! Vaartwel! Vervult de heilige verpligting, welke Gij vrijwillig op U geladen hebt. Vervult die met moed en volharding. De zegeningen en de beste wenschen van Uwe bloedverwanten, van Uwe geliefde betrekkingen, van Uwe Leeraren, van alle braven en weldenkenden vergezellen U.

Nogmaals Vaartwel, geliefde Jongelingen! Vaartwel, totdat Gij, met den palmtak des vredes versierd, aan onze dankbare harten terugkeert; terugkeert,

Digitized by Google

om het loon te ontvangen, dat voor Uwe edele, Vaderlandslievende daden is weggelegd.

Leve het Vaderland! Leve de Koning!
Heil de Flankeur-Kompagnie!

Vervolgens namen de Curatoren en alle de Professoren een hartroerend afscheid van de jeugdige schaar, wier goede houding en mannelijke bedaarde moed genoeg deden zien, met welke edele gevoelens zij bezield waren en hoe zij, niet uit eene onberadene keus of dwaze eerzucht, maar uit waar pligtbesef en naar de zuivere inspraak van een warm Vaderlandslievend hart, onder goedkeuring hunner ouders en betrekkingen, het heilige voornemen hadden opgevat, om hun dierbaar Vaderland en de vrijheid van hun aloud en onafhankelijk volksbestaan, des noods met opoffering van hun leven, te verdedigen. Wie toch konde hieraan twijfelen, als hij onder de gelederen der jeugdige krijgslieden twee hier zoo te regt geëerbiedigde Hoogleeraren aanschouwde, die voorzeker om geene nietige redenen hunne echtgenooten en kinderen in deze gevaarvolle tijden zouden verlaten en zich zoovele moeite en lasten, als aan het krijgsleven noodzakelijk verknocht zijn, zouden getroost hebben. Op hun geleide en op dat van den eersten Luitenant der Kompagnie, die zich in den korten tijd, dat hij hier verkeerd heeft, de achting van

Digitized by Google

vele weldenkenden verworven heeft, vertrouwende, zagen dan ook de ouders hunne kinderen, wel is waar met droefheid, maar toch overigens gerust en op de zorg eener alom wakende Voorzienigheid steunende, vertrekken, en de geheele Burgerij, van den aanzienlijksten tot den geringsten, juichte de ons verlatende verdedigers van het Vaderland een hartelijk vaarwel toe!

Het vertrek der kompagnie is eenigermate vertraagd geworden door de tallooze blijken van hartelijke toegenegenheid der burgerij, waardoor de marsch door de stad een gestadig oponthoud onderging. Onder geleide van de Officieren der Militaire magt, der Schutterij en onder uitvoering van de muzijk der Schutterij, kwam de kompagnie buiten de A-poort, waar alle schepen en vele huizen met de Hollandsche en Oranjevlaggen versierd waren. Hier nam de Heer VAN DER KOOI, uit naam van de achterblijvende Studenten, een plegtig afscheid van het korps, in deze woorden:

Zoo is het thans de laatste maal vóór uwe afreize, mijne Medestudenten! dat wij ulieden onzen afscheidsgroet kunnen toebrengen. Ontvangt denzelven dan ook uit mijnen mond in naam van alle overblijvende Studenten. Als krijgslieden hebt gij thans ter verdediging des Vaderlands het slagzwaard aangegord: gaarne hadden wij ulieden in deze edele poging willen behulpzaam zijn, volijverig zouden wij ons in

Digitized by Google

uwe gelederen geschaard, aan uwe zijde gestreden hebben, indien wij niet onwillekeurig door verscheidene redenen verhinderd waren aan uwe gevaren deel te nemen. Thans echter zijn wij genoodzaakt, deze zoo edele daad aan ulieden over te laten. Gedraagt u als mannen en treedt daar, waar de nood zulks vordert, den vijand stout onder de oogen. Bedenkt steeds, dat gij ter verdediging van u zelven, van uwe naastbestaanden en betrekkingen, dat gij ter verdediging des Vaderlands zijt uitgetrokken. Bedenkt, dat van uwe handelingen niet slechts de eer van u zelven, maar ook die der Groninger Akademie en die van Franekers Athenaeum afhangt. Gedraagt u zoodanig, dat gij, eens terug gekeerd zijnde, vrijmoedig en met eene streelende herinnering op het voorledene kunt terug zien; en houdt steeds het gezegde van den Romeinschen dichter HORATIUS voor oogen:

Justum ac tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida; neque Auster
Dux inquieti turbidus Adriae,
Nec fulminantis magna Jovis manus.
Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinae.

Aan ulieden, mijne Medestudenten! en U, die hun tot aanvoerders gesteld zijt! dragen wij de eer der

Digitized by Google

Groninger Akademie en van het Franeker Athenaeum op; aan ulieden vertrouwen wij de verdediging des Vaderlands toe. Toont steeds, dat gij Nederlanders en onderdanen van uwen Koning zijt.

Ontvangt dan onzer aller afscheidsgroet, ontvangt ons laatste vaarwel, en houdt u verzekerd, dat het onzer aller wensch is, dat het geluk en de voorspoed u vergezellen en de roem uwe schreden vooruitsnellen moge.

De aandoening, die veler harten, zoo den blijvenden, als den vertrekkenden, vervulden, las men in veler oogen. Eindelijk werd het vaandel boven op het roer der voorste schuit geplant, de manschappen begaven zich aan boord, de vaartuigen staken van wal en van weerszijden bragt men elkander den afscheidsgroet, meer door teekenen dan door woorden. Eenigen hieven het lied aan door den Heer Mr. A. W. ENGELEN vervaardigd:

Wij, zonen der Muzen, wier krachtvolle jeugd,
Bij 't schuldloos genot van de zaligste vreugd,
Zich ijvrig der wetenschap wijdde,
Wier hart, door wat edel en schoon is, geboeid,
Steeds vurig voor Koning en Vaderland gloeit,
Wij trekken kloekmoedig ten strijde.
Het Vaderland roept, aan ons allen zoo waard,
Nu grijpen wij, zonen der Muzen, het zwaard.

Digitized by Google

Hoe kalm en hoe vrolijk vervloog ons die tijd,
Der vreedzame dienst van Minerva gewijd,
In schaauw van haar Aegis beveiligd!
Wat zalige band, die ons allen verbond!
Hoe menigmaal werd toen, in rustiger stond,
Ons lied aan de Vreugde geheiligd!
Maar 't Vaderland roept, aan ons harte zoo waard;
Nu grijpen wij, zonen der Muzen, het zwaard.

Wij zonen der Muzen, wij trekken ten strijd.
Ons lied wordt niet langer der vreugde gewijd,
Aan Hunne's bekoorlijke boorden.
Ons wenkt nu een schooner, een grootscher verschiet;
Voor Koning en Vaderland klinkt nu ons lied,
In plegtige, heilige akkoorden.
Ja, 't Vaderland roept, aan ons harte zoo waard;
Nu grijpen wij, zonen der Muzen, het zwaard.

» Te wapen, ten strijde!" -- dus riept Gij, o Vorst!
Die roepstem ontgloeide onze jeugdige borst;
Wij snellen kloekmoedig ten strijde.
Een heilige geestdrift ontvlamt ons gemoed.
Wie onzer, die nu niet gewillig zijn bloed
Aan Koning en Vaderland wijdde?
Waar 't Vaderland roept, aan elks harte zoo waard,
Daar grijpen de zonen der Muzen het zwaard.

Vaarwel nu, vaarwel, o gij achtbare stad,
Waar reeds onze jeugd zoo veel zaligheid had!
Vaartwel nu, vaartwel, o gij allen,
Door Vriendschap of Liefde aan ons harte verknocht!
Wij zullen u wederzien na zeegrijken togt --
Of strijdend voor 't Vaderland vallen.
Dat Vaderland riep, aan ons harte zoo waard;
Toen grepen wij, zonen der Muzen, het zwaard.

Digitized by Google

Wij, zonen der Muzen, wij grepen het zwaard; --
Maar, zien wij dien grond, aan ons allen zoo waard,
Voor nood en gevaren beveiligd,
En keeren wij weêr uit dien heiligen strijd,
Dan wordt onze jeugd, met verdubbelde vlijt,
Minerv', aan uw dienst weêr geheiligd!
Dan leggen wij, vreedzaam en vrij als weleer,
Ons zwaard op het outer des Vaderlands neêr.

Het werd echter niet door allen, hoezeer ook instemmende met de daarin geuitte gevoelens, gevolgd, daar bij velen de beklemde borst het niet gedoogde.

In de schuiten (*) waren vele ververschingen, ten blijke van achting voor de reizigers, door eenige stadgenooten aangeboden, en, dat vooral aan de Studenten aangenaam was, 150 exemplaren van de Groninger Courant van dien dag, waarin het geheele verhaal van de plegtigheid van den vorigen dag gelezen werd, door den uitgever den Heer HOITSEMA aldaar kosteloos bezorgd; terwijl op de reis zelve eenige ingezetenen van Zuidhorn, aan het Noordhornertolhek, hun op nieuw ververschingen aanboden. Bij het doorvaren van Hoogkerk en bij de aankomst te Stroobos werden zij met muzijk en het zingen van

(*) Meer dan vijftig ingezetenen dezer stad hadden zich aangeboden, de Kompagnie met hunne eigene rijtuigen naar Assen te brengen, en reeds waren daartoe alle toebereidselen gereed, wanneer eene veranderde reisroute dit plan onuitvoerlijk maakte.

Digitized by Google

eenige liederen door de schoolkinderen begroet; alle welke bewijzen van hartelijke deelneming in het lot dezer verdedigers van het Vaderland niet weinig tot veraangenaming der reis toegebragt hebben. Wie zou niet getroost vertrekken, waar een geheel volk zoo eenstemmig voor de jeugdige soldaten zijne beste wenschen uitstort.

Door geheel Vriesland is men met de uiterste gulheid en gastvrijheid ontvangen, zoowel te Dokkum, waar men zich eenigen tijd opgehouden heeft, als te Leeuwarden. Hier had de aankomst buiten de stad plaats, alwaar de heeren Officieren der Schutterij en de heer plaats-Kommandant hen verwelkomden; voorafgegaan door het fraaije korps muzijkanten der stedelijke Schutterij, en door flambouwen voorgelicht, trok de kompagnie de stad binnen, alwaar duizenden inwoners haar begroetten en op de hartelijkste wijze hunne belangstelling uitteden; onder het aanhoudend juichen van *leve de Koning! leven de Studenten!* marcheerde het korps tot voor het Stadshuis, alwaar de biljetten tot verblijf werden uitgereikt.

Zaturdag voormiddag (27 Nov.) ten 10 ure, kwam de kompagnie voor het Paleis bijeen, alwaar de heer Gouverneur der Provincie op eene allezins treffende wijze haar toesprak, hetwelk beleefdelijk door den Hoogleeraar VAN OORDT werd beantwoord; hierna werd de reis naar Harlingen voortgezet, om,

Digitized by Google

over Amsterdam, de plaats der bestemming te bereiken.

Was eene luidruchtige vreugde en hartelijk welkom de groete der zeer talrijke schare, die dit korps bij zijne aankomst begeleidde, eene sprakelooze aandoening en diepe ernst was op aller gelaat zigtbaar, toen het den afscheidsgroet ontving. De verrassende komst was elk ten genoegen, het vertrek gaf vele weemoedige herinneringen. — Hoe konde dit anders, daar ouders, magen en vrienden, deze bloem der jongelingschap, de hope des gezins, en de toekomende steun der gewesten zagen te velde trekken, om met den wisselvalligen oorlogskans te kampen; echter was het moedige besluit van deze edele jongelingen, eene verzachting voor het leed, en opbeurende troost voor elk opregt Vaderlander, die zich versterkt en bemoedigd gevoelde, daar zulke voorbeelden der brave Muzenzonen, voorgegaan en ondersteund door hunne Hoogleeraren, Vorst en Vaderland waarborgden voor den trouwen moed der beste onderdanen.

Met de bede in het hart en het opbeurend vertrouwen, dat de liefde Gods het offer, aan het Vaderland gebragt, mogt en zoude beloonen, keerden allen, die het korps uitgeleidden, terug; terwijl van hunnen kant openlijk de meeste tevredenheid betuigd werd, voor het onthaal aldaar genoten.

Zij hadden het genoegen van een bekwame hand

Digitized by Google

het navolgende toepasselijk vers te ontvangen, bij hun vertrek uit Leeuwarden:

VAARWEL

AAN DE KOMPAGNIE

VRIJWILLIGE FLANKEURS,

zamengesteld uit de Studenten der Hoogeschool te Groningen en van het Athenaeum te Franeker.

Daar wappert het vaandel door Groninger Schoonen
Gestikt, en geschonken aan d'edelste Zonen
Van Friesland, en Gruno's roemruchtige Vest'.
Daar blinkt het Geweer van die jonge Soldaten,
Die nu voor een wijle de Lettren verlaten,
Den Koning, den Lande, der Vrijheid ten best!

Zy lieten zoo gaarne het zwaard in de scheede,
En dienden de vreedzame Muzen in vrede;
Maar weten ook thans naar der Vaderen wijz',
Wijl muitzucht en oorlog het Zuiden beroeren,
De pen en den degen te zamen te voeren,
En stellen, voor alles, de vrijheid op prijs.

o Gruno's Geliefden! o zonen der Friezen!
Wij zien u met vreugde dien heldenstrijd kiezen;
Maar zijn toch ook diep in ons harte geroerd,
Wanneer w' uw manhafte maar jeugdige scharen
Zoo vuurvol zien trekken naar d' oorlogsgevaren,
Aan Vaders, aan Moeders en Vrienden ontvoerd'.

Digitized by Google

Dan troost het ons dat er een Hooger' zal waken;
Dan troost het ons, dat Gij de beste der zaken,
In 't heetst van den strijd zult zien staan aan uw zij!
Gewis! gij zult eens als verwinnenden keeren,
't Godlastrende volk in zijn hoogmoed vernéren:
Zij kunnen niet vechten, niet bidden als wij!

Gaat! wint! en keert weder! *o edelste Zonen!*
Dit schreef in uw vaandel de Hand van uw' Schoonen.
Oud-Nederland hoort en herhaalt hare beê.
Wilt haast, na uw Lauwren, d' Olijftak herkiezen
En keert weer terug door de Hoofdstad der Friezen,
Elk naar zijne School en zijn' Lettren, in vreê!

Den 27 hebben zij dus de reis over Franeker vervorderd tot Harlingen, waar zij den nacht doorbragten. Alle plaatsen, waar onze brave jongelingen zich vertoonden, schenen met elkander te wedijveren, wie hun de meeste blijken van achting en toegenegenheid zouden bewijzen. Het was den Vriezen thans eene aangename gelegenheid, om op nieuw te toonen, hoeveel zij over hebben voor hen, die, even als de in deze dagen door echte Vaderlandsliefde zoo zeer uitmuntende ingezetenen van Vriesland, mede willen deelen in de eervolle taak, om oud-Hollands erf tegen roof, vervolging en moord te beschermen.

Te Franeker wachtte eene Commissie van de Hoogleeraars des *Athenaeums* het korps even buiten de stad en geleide hetzelve langs de met eene juichende

Digitized by Google

menigte bezette straten naar het Akademieplein, alwaar de overige Hoogleeraars hetzelve ontvingen. De *Rector Magnificus* KEMPERINK begroette het korps met eene hartelijke aanspraak en beval de Franekersche jongelingen aan hunne opperhoofden en medemakkers in den heiligen optogt voor Vorst en Vaderland aan. Deze aanspraak werd even hartelijk door den Hoogleeraar VAN OORDT beantwoord, die de verzekering gaf van de tevredenheid over de vrijwilligers van Franeker, die verkozen hadden zich bij de Groningsche te voegen. Na eenige verversching, door den Senaat des Athenaeums aangeboden, te hebben genuttigd, werd het korps, door de Hoogleeraars des *Athenaeums* uitgeleide gedaan naar de schepen, die hetzelve verder zouden voeren.

Ook te Harlingen waren, even als in Leeuwarden, de ingezetenen als in strijd, wie onzen Studenten de meeste bewijzen van voorkomende dienstvaardigheid en heusche vriendschap zoude geven.

De geheele reis door Vriesland geleek een zegepralende optogt te zijn.

Den 28 des morgens zijn zij te Harlingen ingescheept en des avonds te Amsterdam aangekomen. Jammer, dat het onverwachtte hunner aankomst niet aan allen terstond dat onderscheidend onthaal liet te beurt vallen, waarop zij zoo volkomen aanspraak hadden, en hetwelk honderden van Amstels aanzienlijkste ingezetenen als om strijd gereed waren,

Digitized by Google

hun aan te bieden. — Zoodra echter de mare hunner aankomst zich verspreidde, werden van de zijde des Athenaeums de nog mogelijke maatregelen genomen, om aan de nieuw aangekomenen te berigten, dat zij des anderen daags op de Studenten-Societeit werden verwacht; waartoe gedurende derzelver verblijf aan alle gepromoveerden de toegang was verleend; aan welke uitnoodiging gereedelijk werd voldaan, zoodat reeds vroeg in den morgen zich een aantal Flankeurs daar vereenigde; ook had men het genoegen dien voormiddag verscheiden Hoogleeraren van het Athenaeum aldaar aan te treffen. Des namiddags ten drie uur werd de inspectie gehouden op het Drilveld, waarbij de Gouverneur der provincie, verscheidene Professoren en de Studenten van het Athenaeum tegenwoordig waren. Bij deze gelegenheid aanvaardde de Kapitein VAN DER BRUGGEN het kommando over de kompagnie Flankeurs met eene allezins doelmatige en den echten krijgsman kenmerkende aanspraak, welke door den tweeden Luitenant VAN OORDT in naam der kompagnie werd beantwoord, bij welke gelegenheid hij tevens den eersten Luitenant VAN PALLANDT, die tot nog toe de kompagnie had georganiseerd en gekommandeerd, voor zijne reeds bewezene diensten welmeenend dank zeide. Des avonds bezochten de Flankeurs den Hollandschen schouwburg, die met eene aanzienlijke schare van aanschouwers van allerlei rangen en standen was bezet. Tusschen

Digitized by Google

het voorstuk en het ballet werden door den Heer ENGELMAN eenige door den Heer Mr. J. VAN LENNEP als het ware geïmproviseerde, voor de gelegenheid toepasselijke, dichtregels uitgesproken, van den volgenden inhoud:

Welkom! Broeders uit het Noorden!
Die, aan Aa en Dollerts boorden
Uitgerust ten heil'gen kamp,
't Koor der Muzen hebt begeven
Om te streven
In des oorlogs zulferdamp.

Welkom! welkom! broeders! vrinden!
Keurgenooten! lotgezinden!
Driewerf welkom aan het Y,
Dat de dag, die aan deez' stranden
U zag landen
't Allen tijd ons dierbaar zij.

O! wat leed dit jaar ons teelde,
Wat het losrukte of verdeelde,
't Hechtte met een vaster band,
Dien geen tweespalt ooit zal breken,
Al de streken
Van het oude Vaderland.

Digitized by Google

Rampspoed zal bij lotgenooten
De eensgezindheid nog vergrooten.
Eendragts magt herstelt den staat.
Zoo spruite uit een droef verleden
't Heuglijkst heden:
Zoo het middel uit het kwaad.

Maar, schoon aller harten spreken,
Wie, volijvrig, onbezweken
Trouw zwoer aan zijn Land en Vorst,
Wie zijn heldenaard dorst toonen,
Muzenzonen!
't Eerst ontvlamde uw eed'le borst.

Op! ten strijd dan! wakkre vrinden!
Voorspoed kroone uw onderwinden,
Schitt'rend zij uw gloriebaan.
Reeds begint zij, uw belooning!
Land en Koning
Zien uw moed met eerbied aan.

Vreeslijk moge uw vendel zwieren
Onder Neêrlands keurbanieren!
't Zwaar musket moge in uw hand
Aan de muitgezinde scharen
Doodschrik baren:
Heil aan Vorst en Vaderland!

Digitized by Google

Hierna verrukte de Heer VRUGT allen, in de opwekking van genoemden dichter, en in het volkslied door zijn uitmuntend kunsttalent. Na het eindigen van den schouwburg werden de Flankeurs in de Studenten-societeit, alsmede in het zich daaronder bevindende lokaal, aan een ander genootschap toebehoorende, doch voor deze gelegenheid gereedelijk afgestaan, op eene collation onthaald, alwaar de gulste vrolijkheid en naauwste verbroedering voorzaten. De algemeene vreugde werd nog verhoogd, toen omstreeks half twaalf ure de leden uit het genootschap Blaas- en Strijklust aan onze jonge helden eene Serenade kwamen geven, welke toonkunstenaars verzocht zijnde, binnen te treden, verscheiden, eensgezindheid en vaderlandsliefde kenmerkende, toasten, telkens door muzijk afgewisseld, werden ingesteld, onder anderen door de Hoogleeraren VAN DER HOEVEN, VAN HALL en VAN KAMPEN, welke op eene allezins gepaste wijze door de leden van het korps Flankeurs en onder anderen door den tweeden Luitenant, den Hoogleeraar VROLIK, werden beantwoord. Zoo liep dit waarlijk aandoenlijk en broederlijk feest tot aller genoegen af. Des anderen daags ten acht ure vertrokken de Vaderlandslievende jongelingen uit Amsterdam naar Utrecht met de Barge, Willem I, daartoe kosteloos door den Heer HEIMAN afgestaan, door voornoemde Muzikanten, Professoren en Studenten van het Athenaeum, eene menigte Schutters en eene groote schare ingezetenen

Digitized by Google

uitgeleid, onder het herhaald geroep van leve de Groningers! leve de Amsterdammers! die hunne gasten met de beste wenschen voor het welgelukken hunner edele pogingen; en met de begeerte hen eenmaal bij hunne terugkomst allen behouden weder te zien, met leedwezen zagen vertrekken.

Van Amsterdam vertrokken, kwam de vrijwillige Flankeur-kompagnie, in den avond van den 30 November, omstreeks te 6 uren te Utrecht aan. Aan de Roodebrug, een kwartier uurs van de stad, werden zij door verscheidene Professoren dier Hoogeschool ontvangen. Van daar marscheerden zij stadwaarts onder het licht van pekkransen, welke van stadswege waren ontstoken en den duizenden aanschouwers gelegenheid verschaften, deze manhafte en moedige vrijwilligers te zien, te verwelkomen en te bewonderen, daar zij alle het voorkomen van oude gediende en geoefende krijgslieden hadden en geenszins van jongelingen, die zich kortelings nog alleen met de beoefening der wetenschappen bezig hielden, doch wier liefde voor Vorst en Vaderland hen spoedig van *Muzenzonen* in zonen van *Mars* heeft doen veranderen. Buiten de Waardpoort stonden de Muzikanten van de 9de Afdeeling, welke hen voorafgingen tot aan de Neude. Door de stad werden zij door duizenden inwoners vergezeld, en met gejuich begroet. Na bij de inwoners nachtverblijf en een gul onthaal genoten te hebben, zijn zij op den morgen van den

Digitized by Google

1 December, omstreeks half tien van daar naar Gorcum vertrokken.

Naauwelijks waren aan hun te Gorcum de inkwartiering-biljetten rondgedeeld, of een aantal deftige ingezetenen, die van de inkwartiering van Studenten kennis hadden bekomen, beijverden zich, om hunne welkome gasten op te sporen en door eenen hartelijken handdruk te verwelkomen en ten hunnent te geleiden, waar allen een vriendelijk gelaat wachtte en zij een gullen disch bereid vonden.

Den 2 schaarde de kompagnie zich wederom op de markt, met het fraaije vaandel ontrold, en vertrok, onder het geleide van een aantal ingezetenen, haren marsch naar Breda vervolgende, ten einde bij het mobile leger te worden ingelijfd.

Van Gorinchem marscheerden zij op dien dag naar Raamsdonk, een dorp, dat vier uren van genoemde stad gelegen is. Den 3 gingen zij naar Breda op marsch en troffen, het dorp Oosterhout passerende, hunne Leidsche spitsbroeders aan, die hen in hunne kantonnementen eenige oogenblikken vriendschappelijk bezig hielden, en ter eer van Groningens Schoonen ronduit verklaarden, dat haar vaandel ver boven het hunne uitblonk.

Van Breda zijn zij vervolgens naar Etten gemarcheerd, als de plaats waar zij volgens de bepalingen van het Gouvernement vooreerst verblijven zouden.

Mogten wij hen allen spoedig en gezond en zege-

Digitized by Google

pralend in onze muren terug zien keeren! Hoe gaarne zouden wij dan ook hetgeen bij die blijde gelegenheid gebeuren zal in een dergelijk stukje bijeen verzamelen, en alzoo voor de nakomelingschap bewaren wat de Groninger en Franeker Akademiejeugd in deze dagen voor Vaderland en Vorst getoond heeft veil te hebben.

Wij besluiten met de overneming van de volgende woorden uit de *Noordstar*, betrekkelijk het verblijf onzer Studenten te Amsterdam:

» De Akademische jeugd van Groningen en Franeker » vertoefde zesendertig uren onder onze opgetogene » Burgerij. Wij zouden, had deze zich niet reeds in » daden uitgesproken, uit den geest, die hen bezielde, » tot dien, welke de reeds vroeger uitgetrokken Leid- » sche en Utrechtsche Akademie-jeugd bezielt, mogen » besluiten; wij kenden den geest van hen, die uit » onze stad zijn vertrokken; zoo is dan het meest be- » schaafde gedeelte der Nederlandsche Jongelingschap, » uit de verschillende deelen van het Oude Vader- » land, één in liefde tot den geboortegrond, één in » trouw, één in moed! Welk een vooruitzigt! Die » Jongelingschap, thans de bloem, wordt eenmaal de » kern der Natie; zij is het, die, in de verschillende » betrekkingen, waartoe zij wordt opgeleid, eens den » meest beslissenden invloed op den Nationalen geest » zal uitoefenen. Wij mogen, het oog op haar ge- » vestigd, voorspellen, dat de Hollandsche Natie het

Digitized by Google

» voorgeslacht waardig worden zal, met even veel
» zekerheid, als wij uit den geest der Belgische Jon-
» gelingschap den ondergang van België en hare aan-
» staande inlijving in Frankrijk kunnen voorspellen."

Bij gelegenheid van het uittrekken der Studenten van Groningen zijn nog de drie volgende stukjes in druk verschenen, welke dus, om alles volledig bij elkander te hebben, bij dit stukje dienen gevoegd of daarbij bewaard te worden.

Een kort Krijgslied, voor Groningens uittrekkende Studenten, (op hun verzoek, en naar de wijze van het bekende Iö vivat! *vervaardigd.) door* Mr. B. H. LULOFS, *Hoogleeraar in de Nederlandsche Letterkunde en Welsprekendheid aan de Groningsche Hoogeschool, enz.* Gron. bij J. OOMKENS. *(Gedrukt ten voordeele van het fonds voor de vrouwen en andere betrekkingen van uittrekkende Schutters.)*

Krijgsliederen voor de Groningsche Studenten, uitmakende eene Kompagnie Vrijwillige Flankeurs, bij de 8ste *Afdeeling Infanterie, door* T. P. TRESLING. Gron. bij M. SMIT. *(Ten voordeele van het een of ander Fonds van Weldadigheid.)*

Digitized by Google

Krijgslied voor Groningens vrijwillig uittrekkende Studenten, door O. Q. I. J. V. S., *Jur. Stud.* Gron. bij G. FOCKENS, GZ.

Het weldadig doel, om de opbrengst te doen strekken tot een nuttig oogmerk, dat wij niet gaarne wilden tegenwerken, en het eigendomregt van schrijver of drukker, dat wij niet mogten aanranden, heeft ons belet deze stukjes mede in dezen bundel op te nemen, gelijk wij gedaan hebben met soortgelijke anderen, welke reeds elders waren overgenomen en dus publiek eigendom waren geworden, of waartoe wij de toestemming van schrijver of drukker hebben bekomen.

Vijf en twintig Studenten aan de Hoogeschool te Groningen, die om verschillende redenen verhinderd zijn geworden met hunne mede-Studenten ter verdediging van het Vaderland uit te trekken, hebben aan hetzelve geschonken eene som van *f* 760-».

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google